National Library 5-283
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 73 (3365) XXXVI aastakäik | Neljapäeval, 1. oktooril 1987 — Thursday, October 1, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

Toronto Eesti Seltsil üle 300 liikme

Aastapeakoosolekul tehti kokkuvõtteid ja uusi plaane

Toronto Eesti Seltsi korraline aastapeakoosolek peeti neljapäeval, 24. septembril tagasihoidliku osavõtjaskonnaga. Koosoleku avas esimees Jaan Terts, misjärel leinaseisakuga mälestati aasta jooksul viit surma läbi lahkunud liiget: Ilse Rajaste, Ermiine Tammik, Karl Ardam, Johannes Säägi ja Eduard Kuuskne. Koosoleku juhatajaks valiti H. Lupp, protokollijaks Leida Pajur.

1986/87.a. tegevusaruande esitas esimees J. Terts. Seltsist lahkus eelmisel aastal surma läbi 5, omal soovil 24, uusi tuli juurde 6, jättes praeguseks liikmete arvuks 303. Tegevusaasta möödus rahuldavalt, toimus sügispidu, korraldati Eesti Vabariigi aastapäeva aktus järelkohviga Eesti Majas, kevadel toimus Kevadpopurrii. On toetatud teisi organisatsioone: koole, gaide ja skaute, ostetud uusi eestikeelseid raamatuid.

L. Pajur esitas raamatukogu aruande. Raamatukogu oli eelmisel tegevusaastal avatud 31-l neljapäeva õhtul. Uusi raamatuid muretseti juurde 11. Alates eelolevast neljapäevast, 1. oktoobrist on raamatukogu jälle igal neljapäeva õhtul avatud väljaarvatud suur-neljapäev. 102 raamatut anti Tartu College'ile, igast on aga 2 eksemplari jäetud raamatukogusse.

Seltsi naisringi aruande esitas Eva Prii. Tegevuseks on olnud seltsi üritustel einelaua korraldamine.

Piret Komi esitas kassaaruande, kus tulude poolel oli $9272.19, kulusid $8399.07, jättes ülejäägiks $873.12. TES'i varanduste seis oli 31. aug. 1987 $25.693.82. Revisjoni komisjoni protokoll kinnitas arvepidamise õigsust.

TES Lasteaia juhataja Merike Marten andis ülevaate 1986/87 kooliaastast. Oli 29 õppepäeva. 108 last jagati seitsmeks klassiks. Peale aastast vaheaega korraldati jälle eriklass mitte eesti keelt valdavaile. Tegevus on kindlaks kujunenud nelja tähtpäevaga. Eelmisel aastal alustati uuendatud õppekavaga, mis on osutunud abiks õppetöö kavandamisel. Seni on lasteaia lõpetanud 432 last.

Täienduskoolide aruande esitas koolikomitee esimees H. Lupp. Õppetegevus on toimunud viies harus: alg-, keskkool ja gümnaasium, eesti keele kursus ja õpikute väljaandmine. Koolis toimusid kõik traditsioonilised sündmused. Esmakordselt korraldati kursus nooremaile õppejõududele — pedagoogilised õppepäevad, millest võttis osa 40, enamik eesti koolide õpetajaid Kanadast ja ka USA'st. Kursuse materjalid saadetakse ka mujale. Kursus õnnestus ka sisuliselt, käsitleti keeleõpetuse metoodikat, kodust kasvatust, õppevahendite kasutamist eriklassides, Eesti ajalugu ja maateadust. Kursuse korraldamiseks saadi toetust E. Leinbergi pärandustombust ja Eesti Sihtkapitalilt. Endla Kannel oli õpetajaks kahel eesti keele kursusel. Toronto linna koolivalitsusega on olnud koostöö algkooli osas, koos föderaalvalitsuselt saadud toetusega on hoitud õppemaks madal ja õpikud tasuta.

Ta jätkas öeldes, et koolitöö algas algkoolis käesoleval nädalal. Möödunud õppeaastal oli õpilasi 174, kes olid paigutatud 14 klassi 18 õpetaja ja instruktoriga. Lõpetajate koguarv algkoolis on 1322, keskkoolis 456 ja gümnaasiumis 40. Kirjastustegevuse raames on ilmunud Salme Raatma lasteraamat ,,Lumekuninganna". Valmimas on V. Lenki koostatud mäng. Kavas on uue õpiku ja lasteraamatu välja andmine. Õppeasutuse majandusaruanne näitas sissetulekute poolel $19.159.02 m, väljaminekuid $18.658.92, jättes ülejäägiks $500.10.

Tegevuskava osas J. Terts

(Järg lk. 10)

Toronto Eesti Seltsi uus juhatus. Esireas vasakult, Leida Pajur, esimees Jaan Terts, Piret Komi; teises reas Eduard Kaju, T. Soovere ja Evi Kilu. Pildilt puudub Toomas Merilo.

Foto: H. Oja

Pihelgas saab kätte perekonna

Pärast pikka võitlust ja ootamist sai Peeter Pihelgas, tuntud demonstratsioonidest N. Liidu saatkonna ees Stockholmis, nüüd telefonikõne Tallinnast, milles tema abikaasa teatas, et nüüd on talle ametlikult teatatud, et ta koos lastega võib ümber asuda Rootsi.

Abikaasa Tiina on koos poegage Valdeko (10 a. vana) ja Velloga (7 a. vana) tegemas reisiettevalmistusi.

Peeter Pihelgas hüppas ära a. 1981 ühest turismigrupist Soomes ja põgenes Rootsi. Taotlusi perekonnaga ühinemiseks alustas ta avalikkuse ees pärast seda, kui Randpered olid oma lapse Kaisa kätte saanud.

Tema taotlusi asusid toetama tuntud rootsi poliitikud kõikidest demokraatlikest erakondadest, ilmudes muide teda N. Liidu saatkonna ette tema demonstratsiooni toetama. Tema taotlust on toetanud ka välisministeerium ja Kds-i liider Alf Svensson rääkis venelastega sellest oma Moskvareisil.

Nõukogude saatkonnast on mitmel korral soovitatud Pihelgal demonstratsioonid lõpetada, kuna asi olevat positiivselt lahenemas. See lahenemine aga venis ja venis. Alles aprillis lubas Rootsit külastanud N. Liidu Ülemnõukogu liige Vladimir Zagladin pressikonverentsil Stockholmis isiklikult perekonna ühinemisele kaasa aidata.

Peeter Pihelgas pöördus ka USA presidendi abikaasa Nancy Reagani Stockholmi külastusel juunis tema poole taotlusega, et ta püüaks toetada tema taotlusi perekonna kättesaamisel.

Peeter Pihelgas ootab nüüd perekonna saabumist.

Peeter Pihelgas, kes vahepeal tegutses automehhaanikuna, on hiljuti lõpetanud tööturuvalitsuse abiga väljaõppe raalitehnika alal ja asus nüüd tööle ühte inglastele kuuluvasse elektroonikaettevõttesse Sollentunas. Abikaasa Tiina on aiandusarhitekt ja töötas Tallinnas Parkide Valitsuses, kust ta aga vallandati seoses mehe tegevusega perekonna ühendamiseks.

Postistreik algamas

Selle lehe väljasaatmise ajaks võib Kanada järjekordne postistreik juba olla alanud. Postijaamade sisetöötajad kavatsevad töölt lahkuda ööl vastu kesknädalat, üks minut pärast kesköödd 30. septembril.

Meie lehetellijail palutakse, kui streik peaks olema totaalne, lehele esialgu talitusse järele tulla, selleks võibolla naabritega ,,seltse" moodustades. Ajaleht on ka edasi müügil Abistamiskomitees Eesti Majas ja kui selleks telefoniteel vastavad eeltööd on tehtud, võivad tellijad lehte sealt kätte saada.

IX Põhja-Ameerika sõjameeste suvepäevad Lakewoodis

19. ja 20. septembril toimus Lakewoodis Põhja-Ameerika sõjameeste kokkutulek ,,suvepäevade" nime all arvuka osavõtjaskonnaga

Suvepäevad algasid varahommikul laskevõistlusega ksv. R. Sillard'i juhtimisel. Vaatamata vihmasele ilmale oli kogunenud rohkesti kaasvõitlejaid ja kaasmaalasi surnuaiale, kus mälestati pärjapanekuga langenud kaasvõitlejaid. Pärja pani EVÜK esimees A. Jurs.

Järgnevalt külastati eesti arhiivi Lakewoodis, milline on saanud ümber-ehitusi viimaste aastate jooksul.

Ühendatud võitlejate-organisatsioonide juhatuste koosolekut juhatas ksv. Y. Anson. Käsitledes peamiselt olulist informatsiooni ja päevaprobleeme, märkis ta: Vajadus ühise rinde loomiseks ,,sõjakurjategijate" küsimuses on vajalik edukamate tagajärgede saavutamiseks juutide laimukampaania vastu. Läbirääkimised USA saksa päritoluga organisatsioonidega on lootust andvad, sellega saavutaksime peaaegu 5 1/2 miljonilise liitlase. Eriti tähtis on siinjuures nende määramata suur majanduslik jõud. E. Lindaja tõstis ülesse B.R.D. tähtsust ühiste Ida-Euroopa rahvaste organisatsioonide juhtimisel.

Aktuse avas LEVÜ esimees E. Koppel, kes muu hulgas kviteeris tänapäeva Tallinnat järgmise huumoriga: ,,Tallinn on ilus nõukogude linn, ainult siin elab liiga palju eestlasi!"

Eesti konsulit USA-s esindas A. Roos, kes mainis, et ühelgi eesti sõduril pole häbiplekiks võitlus oma maa ja rahva eest.

Aktuse kõnelejaks oli EVÜK esimees A. Jurs, kes mainis, et

(Järg lk. 9)

EESTI ABISTAMISKOMITEE ja EHATARE

LOTERII-JÕULUMÜÜK

Ehatares laupäeval, 17 oktoobril kell 1 p.l.

o o o

Vajame esemeid loteriile. Lahkeid annetajaid palume need tuua EAK ärisse Eesti Majas või Ehataresse.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Glienicker sild, kus ainult Lääs ja Ida vahetavad vange — siitpoolt spioonid — sealt poolt Nõukogude rezhiimi vastased! Sild asub USA tsoonis. Foto: H. Tann

Surve Washingtonile

Niipea kui Ühendriikide välisminister Shultz ja N. Liidu välisminiter Shevardnadze äsja Washingtonis toimunud nõupidamisel keskmaa ja lühimaa rakettide tuumalaengute likvideerimiseks põhimõttelise kokkuleppe saavutasid, hakkasid lääne ajakirjanduses kostma üli-optimistlikud toonid uue detente-ajastu ettekuulutamiseks. Rakettide likvideerimise kokkulepe ei ole veel alla kirjutatud, kuid juba räägitakse ja kirjutatakse läänes kaugeleulatuvast koostööst kommunistliku ida ja demokraatliku lääne kahe suurriigi vahel, mis hõlmab teadusliku, kultuurilise ja majandusliku lähenemise ning on seemneks strateegiliste tuumalaengute ja konventsionaalsete relvade vähendamiseks kokkulepete saavutamiseks.

Oletatakse, et kõik need küsimused tulevad üksikasjaliselt kõne alla käesoleva aasta lõpul kavatsetataval Reagani-Gorbatshovi kohtamisel, mis praeguste plaanide kohaselt peaks toimuma Washingtonis. Jääb mulje, et Reagan ja Gorbatshov astuvad oma kokkusaamisel käsikäes suurte sõpradena detente illusioonide roosiaeda nii nagu seda omal ajal tegid N. Liidu kommunistliku partei peasekretär Leonid Brezhnev ja tolleaegne Ühendriikide president Richard Nixon. Keegi ei mõelnud sellele, millised reeturlikud uute maade vallutamise plaanid Brezhnevi peas mõlkusid kui ta saabus 1973. aastal Ühendriikidesse tippkonverentsile president Nixoniga.

Mihhail Gorbatshov on astunud N. Liidu majanduslike probleemide survel terve rea agressiivseid samme, et võita oma uutmise ja Ühendriikidele lähenemise poliitikale läänemaailmas võimalikult palju ja mõjurikkaid toetajaid. Ta on esitanud Washingtonile üksteise järele terve rea meelitavaid ettepanekuid tuumarelvade vähendamiseks ning on nõrgestanud sellega ameeriklaste vastupanu kahtlastele kokkulepetele ning suurendanud survet Ühendriikide administratsioonile. Selle poliitika tulemuseks oli nüüd Shultzi ja Sheverdnadze põhiline kokkulepe vastastikuseks kesk- ja lühimaa tuumalaengute likvideerimiseks. Kokkulepe puudutas valusalt ja sügavalt Lääne-Euroopa riike, eriti Lääne-Saksamaad, kuna tuumarelvade likvideerimisega langeb demokraatliku Euroopa kaitsemine konventsionaalsetele relvadele, mis annab N. Liidule võimaliku sõja korral Euroopa tandril tohutu ülekaalu.

Kiirus, millega Gorbatshov oma ettepanekute tegemisel opereeris, meenutas elukutselist kaardimängijat mängulaua taga kaarte segamas. Sisuliselt esitati need ettepanekud Kremli kommunistliku administratsiooni vanu läbiproovitud võtteid silmas pidades — lääneriikide masside mõjutamisel mindi oma ettepanekute tegemisel võrdlemisi kaugele, isegi märgatavate järeleandmisteni, kuid jäeti detailid, mis moodustavad tegelikult kokkuleppe tuuma, lahtiseks. Nii on ka praegu lahendamata sellised olulised küsimused nagu likvideerimisele määratud rakettide mahamonteerimise ja tuumalaengute hävitamise kontrollimine, mahamonteerimise ajatabel, kontroll uute rakettide produtseerimise vältimiseks, konventsionaalse relvastuse vähendamine jne. Neid küsimusi on ameeriklastel hiljem väga raske oma soovi kohaselt lahendada, kuna rahvamassid on viidud arvamisele, et suurvõimude kokkulepe on juba allakirjutatud dokumendina mõlema poole lauasahtlis.

Kuigi Lääne-Euroopa riikide juhid kiidavad Shevardnadze ja Shultzi nõupidamiste kokkulepped põhiliselt heaks, on siiski nende mõtteavaldustes märgata ka ettevaatlikkuse ja muremõtete noote. Eriti kriipsutatakse alla, et keskmaa- ja lühimaarakettide otsus tehti liiga kiirelt ja kergel käel, kusjuures jäeti täielikult käsitamata Euroopas asuvad konventsionaalsed relvajõud, mis annavad Varssavi Pakti riikidele suure ülekaalu NATO vastu. Mõned poliitilised vaatlejad kalkuleerivad isegi, et Ühendriikide tuumarelvade väljaviimisele Euroopast võivad järgneda ka ameerika konventsionaalsed jõud, mis eemaldab Euroopa riigid Ühendriikidest ja sunnib nad otsima tihedamaid sidemeid N. Liiduga ja Ida-Euroopa riikidega.

Ühendriikide konservatiivsed ringkonnad ei ole jäänud N. Liidu ja Ühendriikide vaheliste suhete arengu ja keskmaarakettide likvideerimise kokkulepete suhtes ükskõikseiks ning siit ja sealt on kostnud president Reaganile hoiatavaid hääli. Leidub isegi neid, kes heidavad presidendile ette järelandmisi N. Liidule, meenutades talle ta senist tugevat antikommunistlikku hoiakut, mida eriti iseloomustas tema tabav väljendus, millega ta tituleeris N. Liidu „õelaks impeeriumiks." Kiputakse juba arvama, et Reagan on sunnitud Iraanikontra afääri tõttu loobuma oma senisest kindlakäelisest N. Liidu ja teiste kommunistlike riikide vastu suunatud poliitikast, mis Gorbatshovi lakkamatu propagandaofensiivi tõttu on muutunud läänes ebapopulaarseks, ja järgnema järelandlikumale poliitilisele liinile, mille eesmärgiks on kaugeleulatuv detente.

N. Liiduga koostööd otsivad ringkonnad ja poliitikud meenutavad Reaganile eriti ühte tema eelkäijat Valges Majas — vabariiklaste ridadest pärit president Nixoni, kes oli esialgu tuntud tugeva antikommunistina, kuid otsustas siiski otsida sõprust ja koostööd Moskvaga. Sellise poliitika rakendamise eest nimetatakse Nixoni nüüd samade ringkondade ja kommentaatorite poolt Ühendriikide parimaks presidendiks välispoliitiliste küsimuste alal ning seatakse teda eeskujuks Reaganile. Tasa ja targu minnakse mööda Brezhnevi vallutustest detente poliitika ajal Aafrikas ja Aasias.

Ja Reagan? President on ilmselt kahe tule vahel. Tõenäoliselt ei ole ta põhiliselt loobunud oma antikommunistlikust poliitikast, mida kinnitab eriti abi Nikaraagua kontradele ja Afganistani vabadusvõitlejatele. Kuid teisest küljest peab ta katsuma oma isikule ja positsioonile tekitatud kahjusid seoses Iraani afääriga parandada järgnedes vastumeelselt populaarsele ja tugevamale detente poliitika toetajate voolule, mis ei küsi järeldustest vaid arvestab ainult momendi meeleolusid.

K.A.

Erich Honecker Bonnis

Juba mitu aastat kavatsetud ja mitu korda edasi lükatud Erich Honecker'i külaskäik Bonni sai nüüd teoks. Palju sellest aga inimestele Saksa Liiduvabariigis või ka „Saksa Demokraatlikus Vabariigis" kasu on, see selgub tulevikus.

Juba esimesel pidulikul õhtusöögil peetud lauakõnes nõudis Liidukantsler Kohl Berliini müüri kõrvaldamist, ülepiiri põgenejate tulistamise lõpetamist ja vabamat reisimist ka nooremate inimestele, näiteks sugulaste külastamiseks Saksa Liiduvabariigis. Kantsler Kohli lauakõne peateemaks oligi just „rohkem vabadust!"

Honecker rääkis aga omas lauakõnes palju rahust ja mul tuli tunne, et ta peab ennast „Valgeks Rahutuviks"!

Konkreetsemad selle külaskäigu tulemused on kolm lepingut, milledele siin juba teisel päeval alla kirjutati. Kuid need on juba aastate-pikkuste läbirääkimiste tulemused.

Kõige kauem on töötatud teadusliku lepingu juures, millega alustati juba 1973 aastal. Selle lepingu põhjal tahetakse teadlaste ja uurijate tööd koordineerida, ning sinna alla kuuluvad kõik alad.

Teine on nii ütelda kiiritus-kaitse leping ja selle alusel kohustuvad mõlemad pooled teineteist lähemalt informeerima siis kui on toimunud tuuma-õnnetus.

Keskkond on kolmanda lepingu aluseks ja sellega tahetakse lahendada probleeme mõlemi osalise vahel. Sinna kuuluvad: õhupuhtus, metsade suremine, jäätmete kõrvaldamine, looduskaitse ja sisevete saastumine.

Siiani oli raskusi sarnaste lepingute sõlmimisega Lääne-Berliini pärast, sest Ida-Bloki riigid ei taha Lääne-Berliini tunnustada Saksa Liiduvabariigi osana. Lääne-Berliin ei ole ka mitte Saksa Liiduvabariigi osariik, aga ametlikult kuulub Lääne-Berliin siiski Saksa Liiduvabariigi administratsiooni alla.

Need on lepingud, milledest kindlasti rohkem kasu on Ida-Saksamaal, sest muidu nad neid lepinguid ei oleks sõlminud.

Ida-Saksamaal tehakse inimestele suuri takistusi Lääne-Saksamaale reisimiseks isegi tungivatel perekondlikel põhjustel, kuid Saksa Liiduvabariigis antakse kohe igale isikule, kes Ida-Saksamaalt Saksa-Liiduvabariiki või Lääne-Berliini külla tuleb, DM 100 külastusraha

Honecker võib aga vabalt siin ringi reisida ja siin on ka palju näha. Saksa-Liiduvabariigis asuvad ju sarnased Honeckerile tähtsad kohad nagu Engelsi maja Wuppertalis ja Marxi maja Trieris ning nende külastamine on tal plaanis.

Kõige tähtsam külastuspaik sellele mehele peaks aga küll vist olema Saarimaal asuvad kohad Neuenkirchen ja Wiebelskirchen, kus ta on sündinud ja üles kasvanud. Sääl ta oli õppinud katusekatjaks, kuid võõrsil elades on temast saanud „suur riigijuht", ning kodukoha inimesed on selles suhtes koguni uhked temale. Seda võivad teha vaid inimesed kes ei oska mõtelda, sest Saksa Demokraatlik Vabariik on nagu suur vangla ja selle vangla direktor Honecker laseb maha lasta iga isiku, kes sellest vanglast põgeneda püüab.

R.M.

Vabakaubanduse läbirääkimised jatkuvad

WASHINGTON (CP) — Siin taas-alanud kaubandus-läbirääkimised andvat lootusi peatse lahenduse saavutamiseks, teatatakse Kanada valitsuse ametiisikute poolt. Tookordsel konverentsil on Kanada kaubandusminister Pat Carney ja USA Rahaminister (Treasury Secretary) Jim Baker koos kaubandusala esindaja Clay Yeutteriga. Washingtonis olevat suurt tähelepanu äratanud minevanädalane läbirääkimiste katkestamine, mil Kanada esindaja Simon Reisman seal konverentsisaalist minema jalutas.

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

Kommentaarid

Venestamisprotsessi kiirel arengule Eestis ei juhi välis maalt tulnud turisti tähelepanu mitte ainult linnade tänavate lakkamatult kõlav vene kee vaid ka kohalike eesti ajalehted veergudel toodud uudised, mi kubisevad vene nimedest j paiguti jääb mulje, et eesti lehe pole midagi enam eestlastes kirjutada, kuna venelased o kogu elu üle võtnud.

Nii näiteks loeme 16. august ilmunud pikka nimekirja nend isikute kohta, kes on N. Liid ülemnõukogu presiidium seadlusega vääristatud igasu guste ordenitega ja medaliteg Tallinna uue merekaubasadam projekteerimisel ja ehitamis üles näidatud teenete ees Nimekirjas on 70 nime, ku nende hulgas leidub ainult eestlast, teised kõik on venel sed.

Siit võib teha ainult järeldus et sadama ehitustöölised o peamiselt venelased, kes pära tööde valmimist jäävad kõ Eestisse elama ning lisav kaalu vilkale venestamisprotse sile.

Viimasel ajal on saabun teateid, et idast tulnud sissetu gijad hakkavad vallutama eesti kolhoose, kuhu n varematel aastatel eriti ei kipp nud. Nii on andmeid Tartu k hoosidest ja sovhoosidest, et s na on saabunud suuremal ar idast tulnud peipsitaguseid i mesi, kes on komandeerit nähtavasti maale venestam protsessi kiirustama.

Mõnelegi autoomanikule t *gatab autosse istudes ja s* alustades mõte, kas ta sõiduk küllalt hästi ehitatud ja sõit julgeolek maksimaalselt ki lustatud kui teel peaks taba autoõnnetus.

Küsimust on sageli uurit kuid nüüd on autosõitjate ju oleku kohta avaldanud o poolseid statistilisi andm ning teinud neist vastav järeldusi Ühendriikides rak datud Highway Loss Data, jõuab tulemuseni, et siin võimatu otsuseid teha soluutse kindlusega, kuna i sama tüüpi autode juu võivad sama suurte k kupõrgete juures õnnetuse ta järjed olla suuremad vähemad. Üldiselt jõuate s lõpptulemusele, et väiksen autode omanikud kannata õnnetuste puhul tundu rohkem kui suurte aut omanikud.

Väikestes autodes sõitjad vad saada 30—70 prots ulatuses rohkem vigastusi st tikaga kindlaks määratud k misest autoõnnetuste vigast arvust. Samal ajal on suu autodes ja „station wagon'i sõitjatel võimalus sama s vigastusi saada 30—40 prots alla keskmise.

Uurijad võtsid oma alusekse 198 erimudelit 1 1986 produtseeritud autoo Leiti, et nii inimestele tekit vigastusi kui ka autodele te tud kajusid kogusummas a se võttes andsid kõige pare tulemusi suured Parisienn Oldsmobile Custom Cru „station wagon" autod kaheukseline Mercury G Marquis.

Kõige halvemaid taga andsid õnnetuste puhul aut

Kommentaarid

Venestamisprotsessi kiirele arengule Eestis ei juhi välismaalt tulnud turisti tähelepanu mitte ainult linnade tänavatel lakkamatult kõlav vene keel vaid ka kohalike eesti ajalehtede veergudel toodud uudised, mis kubisevad vene nimedest ja paiguti jääb mulje, et eesti lehel pole midagi enam eestlastest kirjutada, kuna venelased on kogu elu üle võtnud.

Nii näiteks loeme 16. augustil ilmunud pikka nimekirja nende isikute kohta, kes on N. Liidu ülemnõukogu presiidiumi seadlusega vääristatud igasuguste ordenitega ja medalitega Tallinna uue merekaubasadama projekteerimisel ja ehitamisel üles näidatud teenete eest. Nimekirjas on 70 nime, kuid nende hulgas leidub ainult 9 eestlast, teised kõik on venelased.

Siit võib teha ainult järelduse, et sadama ehitustöölised olid peamiselt venelased, kes pärast tööde valmimist jäävad kõik Eestisse elama ning lisavad kaalu vilkale venestamisprotsessile.

Viimasel ajal on saabunud teateid, et idast tulnud sissetungijad hakkavad vallutama ka eesti kolhoose, kuhu nad varematel aastatel eriti ei kippunud. Nii on andmeid Tartu kolhoosidest ja sovhoosidest, et sinna on saabunud suuremal arvul idast tulnud peipsitaguseid inimesi, kes on komandeeritud nähtavasti maale venestamisprotsessi kiirustama.

•

Mõnelegi autoomanikule turgatab autosse istudes ja sõitu alustades mõte, kas ta sõiduk on küllalt hästi ehitatud ja sõitjate julgeolek maksimaalselt kindlustatud kui teel peaks tabama autoõnnetus.

Küsimust on sageli uuritud, kuid nüüd on autosõitjate julgeoleku kohta avaldanud omapoolseid statistilisi andmeid ning teinud neist vastavaid järeldusi Ühendriikides rakendatud Highway Loss Data, kes jõuab tulemuseni, et siin on võimatu otsuseid teha absoluutse kindlusega, kuna isegi sama tüüpi autode juures võivad sama suurte kokkupõrgete juures õnnetuse tagajärjed olla suuremad või vähemad. Üldiselt jõuate siiski lõpptulemusele, et väiksemate autode omanikud kannatavad õnnetuste puhul tunduvalt rohkem kui suurte autode omanikud.

Väikestes autodes sõitjad võivad saada 30—70 protsendi ulatuses rohkem vigastusi statistikaga kindlaks määratud keskmisest autoõnnetuste vigastuste arvust. Samal ajal on suurtes autodes ja ,,station wagon'ites'' sõitjatel võimalus sama suuri vigastusi saada 30—40 protsenti alla keskmise.

Uurijad võtsid oma töö alusekse 198 erimudelit 1984-1986 produtseeritud autodest. Leiti, et nii inimestele tekitatud vigastusi kui ka autodele tekitatud kajusid kogusummas arvesse võttes andsid kõige paremaid tulemusi suured Parisienne ja Oldsmobile Custom Cruiser ,,station wagon'' autod ning kaheukseline Mercury Grand Marquis.

Kõige halvemaid tagajärgi andsid õnnetuste puhul autodele ja inimestele tekitatud kahjustusi arvesse võttes jaapani autod Mitsubishi Mirage ja Nissan Pulsar, mis on mõlemad kaheukselised väikeautod.

Ainult inimvigastusi arvesse võttes, oli vigastatute arv 50 protsenti alla keskmise järgmistes autodes: Pontiac Parisienne, Mercury Grand Marquis, Oldsmobile Custom Cruiser ja Buick Electra — kõik suured masinad. Kõige halvemaid tagajärgi inimvigastuste alal näitasid Chevrolet Spectrum, Mitsubishi Mirage ja Hyundai Exel — kõik väikesed sõiduautod.

Kui arvestada ainult sõidukitele tekitatud kahjustusi, siis saavutasid paremaid tulemusi Chevrolet Astro reisijate ,,van'', neljaukseline Ford Crown Victoria ja kaheukseline Mercury Grand Marquis. Väga raskelt kannatasid õnnetuste tulemusena kaheukseline Mitsubishi Starion, Porsche 944 Coupe ja Volkswageni Scirocco.

Statistilised arvud paljastavad huvitaval kombel, et autodele ja inimestele tekitatud kahjustused ei ole käsi-käes suured ja väikesed ning võivad olla täielikult vastuolulised. Näiteks on tehtud kindlaks, et kahe- ja neljaukselistes Saab 900 ja Porsche 944 Coupe's saavad inimesed õnnetuste ajal keskmisest palju vähem vigastusi, kuna samal ajal on autodele tekitatud kahjustused silmapaistvalt suured.

Kui autoomanikud neid andmeid loevad, siis on neil uue auto ostmisel kindlasti palju rohkem kalkuleerida, kuna inimene ei mõtle ainult sellele, kas uus auto on odav ja praktiline vaid on huvitatud ka oma julgeoleku kindlustamisest.

AMI

Ohtlik Nikaraagua!

Ameerika kontinendil ei ole barbaarsemat rezhiimi, ei ole valitsust,mis rikuks oma kodanike inimõigusi järjekindlamalt ja verisemalt kui Nikaraagua sandinistlik rezhiim! — Nikaraagua Punase Risti president Ismael Reyes oma artiklis ,,Genotsiid Nikaraaguas jatkub'', ajakirjas ,,Diario de las Americas'', 11. novembril 1983.

4.

Tänapäeval ei paista suurvõimudel — vähemalt demokraatlikel suurvõimudel — olevat võimalik väikseid konflikte võita. Kui Teddy Roosevelt oma ,,suurest nuiast'' kõneles (— Räägi vaikselt ja kanna suurt nuia) siis oli veel võimalik ristlejate ja dessantväelaste abil ja üsna odavalt USA Ladina-Ameerika poliitikat teostada. Kuid tänapäval ei paista see meetod enam kuigi hästi töötavat — vaata ainult Inglismaa-Prantsusmaa fiaskosid oma koloniaalsõdades ja Suessis ning hilisemaid USA ,,altminemisi'' Liibanonis, Vietnamis, Aafrikas ja ka Ladina-Ameerikas. Igat sõjalist ,,vahelesegamist'' saadab nii kodu- kui välismaine hukkamõist ja juba praegune tagasihoidlik ,,contrade''-abistamise programm võetakse nii USA kongressis kui liberaalses pressis vastu selle kurikuulsa ,,ulgumise ja hammaste kiristamisega''. Näiteks hiljutised USA püüdlused Pärsia lahe rahvusvahelise mereliikluse kindlustamiseks mõistetakse nii pressis kui ÜRO-s hukka kui ,,teiste siseasjadesse sekkumised'', hoolimata sellest et need ,,teised'' huupi iga mööduva laeva teele miine pilluvad.

Oma eelmises artiklis mainisime, et N. Liit piilub Mehhiko poole, ning Nikaraagua on neile Kesk-Ameerikas ainult hüppelauaks. Kas siis Mehhiko on praegu tugev demokraatlik riik, kes end küünte ja hammastega kommunistliku invasiooni vastu kaitseks? Kaugel sellest, ehkki liberaalsed teabeteenistuste esindajad ilma silmagi pilgutamata teda sellisena näitavad. Sest Mehhikos on ju valitud president — iga kuue aasta järele tuleb uus mees, eks ole? Nagu praegune välismaa ajakirjanduses populaarne de la Madrid. Kuid tegelikult pole Mehhikos enam vabu valimisi toimunud 1929. aastast saadik. Mehhiko ,,Institutsionaalne Revolutsiooni-Partei '' (PRI) on valitsev klikk vasakpoolsetest, kes ei ole 1929. aastast, mil ta revolutsiooni abil võimule tuli, ühtki ,,valimist'' kaotanud. Kuigi Mehhikos on nominaalsed opositsiooni-parteid olemas, on need tibatillukesed ja nad ei ole tõeliselt opositsioonis, vaid ainult käituvad nii — nad on ,,silmakirjateenrid'', kes teavad et kui nad oma suud liigselt paotavad, kaovad nad järsku jäljetult . . . Kas kommunistid ka PRI-sse kuuluvad? Võibolla salaja, sest avalikult löödi nad sealt välja, kui nad 10—15 aastat tagasi tahtsid võimu üle võtta. Hulk ,,Moskva mehi'' kadus jäljetult ja teised põgenesid maalt või läksid põranda alla. Sadu Mehhiko (eriti Mexico City ülikooli) tudengeid, kes demonstreerisid, suri valitsusväelaste kuulide all. Kuid kui keegi ,,turist'' praegu Mexico City tuuribussiga ringsõitu teeb ja ülikooli piiridest läbisõidul selle järele küsib, siis eitab tuuri-giid sellist asja kunagi juhtunud olevat.

Mehhiko majandussüsteemi peetakse maailma kõige korrupteeritumaks, kaasa arvatud N. Liit. Ilma altkäemaksuta ja ,,seljakratsimisteta'' ei saa midagi tehtud ning näiteks endine Mexico City politseiülem, kes tagandati kui de la Madrid võimule tuli, on vist veel praegu tagaotsitav (kui nad teda vahepeal jänkide maalt kätte ei ole saanud, sest sinna ta põgenes). Tal oli oma hiilgeajal Mexico City kuulsas Rohutirtsumäe distriktis hiigelsuur marmorvilla mitme ujumisbasseiniga ja ta kogus vanu klassilisi autosid — neid oli tal sadu ning turistid, kes juhtusid mööda jalutades vaatama jääma, kui vormis politseinikud neid poleerisid, aeti ilma suurema tseremooniata minema.

De la Madridi rezhiimi peetakse üheks ausamaks, mis Mehhikos on üle hulga aja eksisteerinud, sest ta on ise rikas — tal ei pruugi enam varastada. Kuid tema üksi ei saa selle ammu sissejuurdunud süsteemi vastu, kus talupojad-indiaanlased mägedes nälgivad ning kus neil ei ole isegi ühtegi kooliõpetajat, kuna Mexico City luksusrestoranid on tüsedatest ,,mestiitsodest'' või segaverelistest (päris valgeid on Mehhikos väga vähe) täidetud ja Haridusministeeriumis jalutab ringi sadu õpetajate-seminari lõpetanud tüüpe, kes autoga tööle tulevad ja paberitükke ühest kantseleist teise kannavad. Mehhiklastel on rikkad naftaväljad, kuid nad on pankrotiäärel ning Maailmapank on pidanud mitmed korrad nende võlakoormust kergendama — nad ei jõua selle pealt isegi intressi maksta.

Et see tõesti nii on ja mitte ainult parempoolsete propaganda, näitavad sajad tuhanded, kui mitte miljonid mehhiko töölised-põgenikud, kes igal aastal üle piiri USA-sse voolavad. Seal töötavad nad tihti poole palgaga ja ilma mingi sotsiaal-kindlustuseta, hirmul et nad kinni nabitakse ja Mehhikosse, oma kallile demokraatlikule kodumaale, tagasi saadetakse. Nad kinnitavad kui ühest suust, et USA-s, võõra rahva hulgas põlatuna ja tagaaetuna elades teenivad ja elavad nad siiski kümme korda paremini kui oma kodumaal. Kui iial mõni maa oli küps revolutsiooniks, siis on Mehhiko seda!

Ning see revolutsioon tuuakse neile kätte Nikaraagua kaudu!

INVASIOONI-VÕIMALUSED

Kui USA tahaks tõesti Kesk- ja Lõuna-Ameerika olukorda parandada, siis peaks ta suuri summasid ohverdama — nii majanduslikuks kui ka sõjaliseks abiks, ning võibolla ise oma sõjajõududega sekka lööma. Ei ole mõtet ,,raha rotiaugust alla valada'' ja diktaatorlikele plutokraatidele abirahasid anda, kes nendega hiljem välismail priskelt elavad. Sama vähe on mõtet tilkhaaval abi saata, mis nagu vesi kerisekividele ära kaob. USA-l tuleb — nagu nad juba Salvadoris ja Hondurases, Guatemalas ja Costa Ricas on teinud — kohalikke demokraatlikke võime nõu ja jõuga toetada. Sedasama tuleks neil muidugi ka Mehhikos teha, kuid kõigepealt tuleb neil Ladina-Ameerika tulekolle kõrvaldada — esiteks Nikaraagua ja võibolla hiljem ka Kuuba. Seda saavad nad, ettenähtavas tulevikus, teha ainult kas geriljasõja või otsese invasiooni abil. Kuubas arvatavasti ei ole geriljasõda enam võimalik ja oma invasioonivõimalused ajasid jänkid seal, noore Kennedy juhatuse all, juba korra nurja. Selle katse kordamine nõuaks suuri pingutusi ja tooks kaasa sõjaohu N. Liiduga. Nikaraagua suhtes ei pruugi see tingimata nii olla.

(Järg lk. 4)

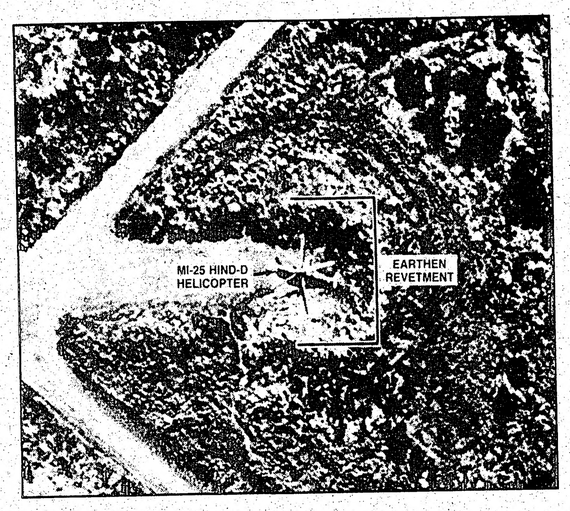

USA võiks teha välkrünnaku sandinistide helikopterite vastu, mis on nende kõige tõhusamad relvad geriljade vastu võitlemisel. Pildil õhufoto MI 25 tüüpi (,,Hind D'' Nato designatsioonis) soomustatud lahingkopterist Nikaraagua lennuväljal.

Brigaadikindral Gramajo Guatemala Armeest: Kesk-ameerika perspektiivis oleme meie kõige demokraatlikumad.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Toronto Eesti Ühispank

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

KINNISVARALAENUD 10.00%
ISIKLIKUD LAENUD alates 11.00%

Informatsiooniks helistada: 465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3,
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.
laupäeviti 10.00—1.00

Zedelghem!

„Kui täna on teisipäev, siis oleme Belgias“

Käesolevaga lõpeb meie seeria Lennuväepoiste (ja -tüdrukute) reisist Euroopasse. Alapealkiri on võetud samanimeliselt filmilt, mis näitas põhja-ameeriklaste grupireisi Euroopas. Kui nende seiklustest sai Hollywood teha kahetunnise filmi, siis miks meie reis peaks kehvem olema? Meie lehe ühes eelmises numbris kirjeldasime nende üheksa reisikaaslase seiklusi, kes jätkasid oma reisi läbi Skandinaavia maade. Nüüd läheme tagasi bussireisijate juurde, kes viimati jõudsid vihmasesse Breemenisse Lääne-Saksamaal.

Breemenis olid hotellitoad väga mugavad ja luksuslikud, sai isegi üle hulga aja vannis käia. Ka telefonid töötasid ja hotellis oli söökla. Kuna väljas sadas tihedat vihma, siis oli see väga käepärane. Suurem osa seltskonnast valis endale mõne maitseva kalaroa ning puges siis magama — ainult mõned tugevahinglised turistid läksid läbi vihmasaju linna vaatama.

Järgmisel hommikul sõitsime edasi üle Hollandi Belgia poole. Miks just Belgiasse? Aga sellepärast, et seal asus see kurikuulus kunagine balti sõdurite vangilaager, kuhu tuhandeid noori mehi 1945/46 aasta talveks traataeda külmetama saadeti. Laager koosnes vanadest munitsioonipunkritest ja barakkidest topeltnaridega ning nälg oli igapäevaseks külaliseks. Kuigi statistika järgi just otse keegi nälga ei surnud, maeti kohalikule surnuaiale palju noori mehi, kelle surmapõhjusteks olid „kopsupõletik“, „TB“ või „konstitutsiooniline nõrkus“. Mis põhjusel mehed (ning nende hulgas ka üle 700 endise „lennuväeabiteenistuse“ poisi) Belgiasse saadeti, seda ei teata täpselt veel praegugi, sest inglased ei ole oma „riigisaladusi“ avaldada lubanud. Kuid vene päritolu inglise kirjanik Tolstoi oma raamatus „Victims of Yalta“ arvab, et baltlasi taheti N. Liidule välja anda ja selleks viidi nad marssal Montgomery komando alt ära Belgiasse, kus „natside“ vastu tol ajal väga vaenulik oldi. Hiljem hakkas „külm sõda“ ja ilmselt muutsid inglased meelt — vangid toodi 1946. aasta kevadel Saksamaale tagasi ja vabastati seal.

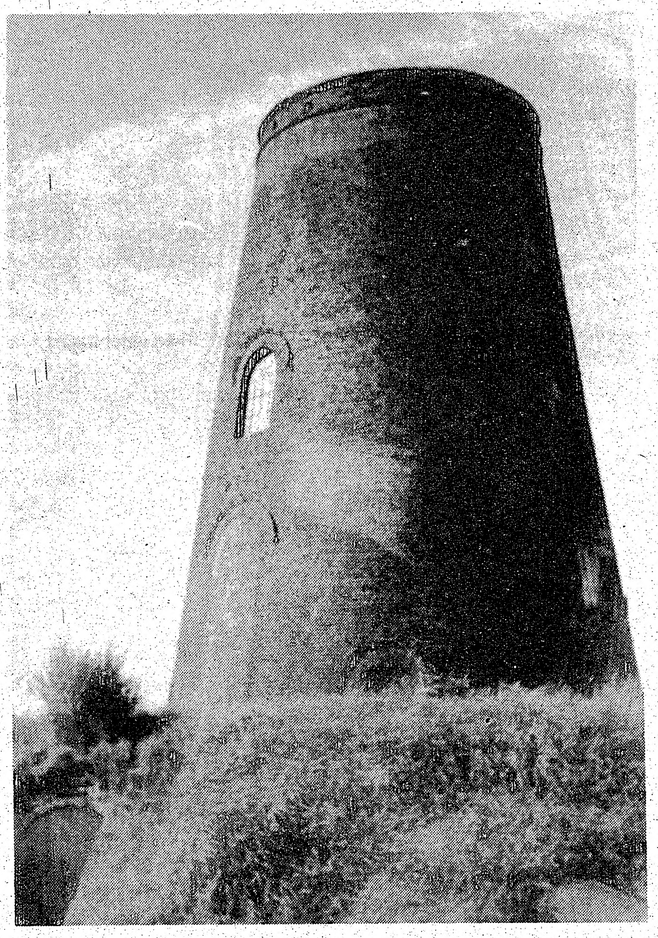

Zedelghemi säilunud kindlusetorn

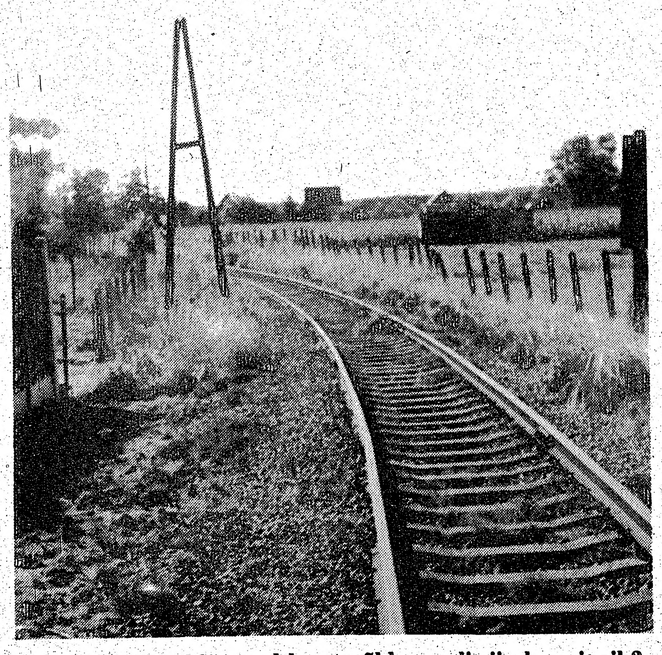

Raudteerööpad lõpevad keset põldu — oli siin laagripaik?

Selle kuulsa reisibussi tagumine osa ehk „salong“. Esireas Villi Mandra Scarborough'st, Erich Priim Bradfordist (Inglismaa) ja Andu Kallas Vancouverist. Tagareas — autor, Villu Lepsaar Kaliforniast ja Hans Pilli Saudi-Araabiast. Ilmselt on naljaderääkimine käsil. Foto: Kruusement

Mitmed meie reisiseltskonnast olid kuus või seitse kuud Belgia vangilaagris veetnud ja kuna meil nüüd ju see ühisreis „vanade aegade meeldetuletuseks“ oli ette võetud, taheti ka Zeldelghemis ära käia.

Sõit üle piiri Saksamaalt Hollandisse oli lihtne. Piiril ei olnud mingeid kontrolle, sest mõlemad maad on Euroopa Ühisturu liikmed ja seepärast tollikontrolle pole vaja. Ning miks mindi Hollandi kaudu? Sest reisijad tahtsid ka korra selles kuulsas Amsterdami linnas ära käia.

Vihmane ilm läks pikapeale ilusaks ja me võisime kohalikku loodust nautida. Otsisime neid kuulsaid Hollandi tuuleveskeid, kuid neid oli vähe näha. Tegime peatuse pikal Zuiderzee tammil, mis lahutab soolast vett magedast. Mõlemil pool oli aga vett laialt ning turistibusse ka igal pool. Vahetasime oma viimase saksa raha hollandi guilderite vastu ja ostsime kohalikkudest rannakioskidest pisut lõunaeinet.

Pealelõunal jõudsime Amsterdami. Buss sõitis põiki sellest kanalitelinnast läbi, mida muuseas ka Põhja-Euroopa Veneetsiaks nimetatakse. Siis leidsime oma hotelli suure magistraaltee ääres (vist „Euromotel“), panime pakid maha ja siirdusime linna peale. Mõned tunnid anti aega linnaga tutvumiseks — siis pidime jaama juures pargitud bussis jälle kokku saama. Ja läks nagu lepase reega — keegi ära ei kadunud, igaüks käis, kas üksikult või paarikaupa, linnas ringi — ah, jah, tehti vist alguses ka ühine paadituur ja vaadeldi seda Amsterdami linna lähemalt, niiöelda veepinnalt. Siis viis meie inglasest bussijuht, kes oli paljukäinud ja paljunäinud mees, meid jalutuskäigule „Punase tule“ distrikti. See siin on muidugi perekonna-ajaleht ja seepärast ei saa ma sealseid vaateid lähemalt kirjeldada (nagu lugeja ehk märkas, jätsin ka Hamburgi Reeperbahni vahele) kuid peab ütlema, et meie daamid paistsid asjadest vähemalt sama palju huvitatud olevat kui härrad. Eriti kuna siin oli palju huvitavaid ja keerulisi asju vaateakendelgi näha. Politseinikke liikus ka päris tublisti ringi, kuid meie hõlma ei hakanud keegi — ei kohalikud bandiidid ega ka seadusesilmad. Sest hoidsime jõuguga kokku ja rääkisime kõva häälega inglise (ja ka eesti) keelt.

Nii, mis siis veel? Ah jaa, käisime väiksema jõuguga ühes kuulsas Indoneesia restoranis söömas, millel oli kena nimi — „Fook Hing“. Seal võeti meid lahkesti vastu ja serveeriti meile seda kuulsat „Rijstafeli“ söömaaega; see on selline kümnest või rohkemast eritoidust koosnev idamaine „riisilaud“, kus leidub nii liha kui kala, vähisabasid kui ka vähemasti viit erisorti riisi.

Kuidas me selle kuulsa restorani üles leidsime? Ma olin seal kunagi enne käinud ja mul oli ähmaselt selle asukoht meeles. Igal juhul jäid kõik kaasasolnud reiseltsilised rahule ja lubasid teine kordki veel tagasi tulla — et hea ja odav ning kohe peatänava veeres. Aus kah veel, sest üks reisikaaslane unustas oma kaamera maha ja kui hiljem tagasi läks seda ära tooma, siis oli asi juba kõrvale pandud ja lahke perenaine ütles, et see oleks talle nagunii Vancouverisse järele saadetud — tal oli nimi ja aadress kaamerakastile kirjutatud!

Õhtuhilja jõudsime oma magamiskohta tagasi — mõned sellid jäid veel linna peale — ja järgmisel hommikul lubati meid muuseumituurile või lilleturule viia, kuidas kellelgi süda igatseb. Mina ja Kalifornia mees Villu käisime Rijksmuseumis ära, sest tema tahtis kangesti Rembrandt'i „Öist vahtkonda“ näha, millest ta koolipingis oli palju kuulnud. Kui juba kohal olime, siis nägime muid asju ka. Ning jalutasime pärast jaama juurde tagasi, kuhu buss oli pargitud, põiki sellest „punase tule“ piirkonnast läbi. Ei ole midagi öelda, huvitav ja ainulaadne koht.

Siis läks sõit edasi Belgia poole ja õhtuks jõudsime kuulsasse flaamide linna Brügge'sse (häälda „Brüche“). Kuid enne tegime Zedelghemis peatuse. Kena väike linnakene lamedate põldude keskel, servad uusi maju täis ehitatud. Kuid laagrit me ei leidnud, ilmselt oli maha lõhutud. Raudteerööpad mis pidid laagrisse viima lõppesid kuskil keset heinamaad — sellid arvasid, et küllap see õige koht ikka on. Küsima ei julgenud keegi minna, sest belglased olevat olnud vanasti sõjavangide vastu väga vaenulised. Ma pakkusin küll oma abi, et kui sõbrad veidi külas kinni peavad, lähen kohalikku hotelli, võtan seal mõne vanema kodanikuga paar jooki ja saan ehk jutuotsa peale — flaamlased räägivad kindlasti inglise keelt, nagu hollandlasedki — ning nii saame pika peale asjad selgeks ja selle õige laagrikoha teada. Ega mul pruugi neile öelda, et olen endine saksa sõjavang — ütlen et olen Kanada reporter, kes tagantjärele neid asju uurib.

Aga mu ettepanek hääletati maha — keegi ei viitsinud mu

(Järg lk. 8)

Ohtlik...

(Algus lk. 3)

Et invasiooni üldse tõsiselt arvestada, tuleb USA-l „ühisaktsioon“ korraldada, nii nagu kunagi Koreas ja hiljem Grenadas. Nikaraagua naabrid on arvatavasti sellise ettevõttega nõus, kui USA suudab neid veenda, et nad võtavad ise aktsiooni tõsiselt ja ei jäta seda pooleli, nii nagu nad kunagi Kuubas tegis ja inglasiprantslasi Suessis tegema sundisid. Kui N. Liiduga saavutatakse mingit laadi relvastus-kärpimise kokkulepe, siis on arvata et venelased ei kavatse ka Nikaraagua pärast sõtta minna. Peale selle arvavad nad nagunii,et USA-l on õigus seda tagasi vallutada ja on arvatavasti väga imestunud, et ameeriklased seda juba teinud ei ole.

Sõjaliselt ei tohiks see kuigi raske ega keeruline olla, kuigi kriitikud ütlevad, et USA sõjajõudude eriväeosad — nii nagu merevägi, dessantväelased, langevarjurid ja õhuvägi väikses Grenadas mingit koostööd ei harrastanud ja pahatihti teineteise peale tule avasid — kas eksikombel või meelega, selle üle vaieldakse praegugi veel. Mida teeksid nad siis palju suuremas ja dzhungliga kaetud ning mägises Nikaraaguas? Ning kas ei ühendaks see kõik nikaraagualased ühiseks suureks vastuhakuks?

See oht on muidugi olemas ja kui jänkidel ei lähe korda „võita nende südameid ja poolehoidu“ (hearts and minds) nagu nad kunagi Vietnamis teha proovisid ja kus neil see osalt ka õnnestus — siis ei maksa neil hakata üldse proovimagi — sest vaevalt tahaksid nad kogu Ladina-Ameerika rahvastikuga geriljasõda pidada.

Kuid kui neil õnnestub naabermaid kaasa tuua ja Nikaraagua „contrade“ abi tõhusalt kasutada, peaks neil see asi palju lihtsam olema. Me kõik mäletame (noh, kui mitte just kõik, siis paljud meist) sõja lõpupäevi Euroopas, kus kardetud saksa „libahuntide“ vastupanust liitlaste sõjajõududele midagi ei tulnud ja kõikidest majadest valged lipud välja pandi — nii Briti, Ameerika, Prantsuse kui ka Vene tsoonides. Ning kus kohalikud kordnikud kohe uute võimumeeste juurde läksid, linnapead ja endised natsistlikud parteituusad kaasa arvatud, ja neile oma truu-alamlikku abi pakkusid. Järsku ei olnud enam ühtki natsi järel — sest kõik tahavad võitjate poolele kuuluda! Kui USA oma kaardid õieti mängib, võib neid Nikaraagua rahvastik sama rõõmsalt tervitada. Eriti kui nad demokraatlikke reforme lubavad ja midagi „Marshalli plaani“ sarnast alustavad, mis sealsed majandussüsteemid lõpuks jalule aitaks ning rahvast ise omale ülalpidamist teenima paneks.

ARVI

Toronto Eesti Meeskoor

Laudkonna
Noorte kris
kasvatus“

Pühapäeval, 27. sept
saalis huvitav ja sisur
kristlikust ja rahvuslik
meie tuntud pedagoogi
Kadri Laar, Helgi Nippa
ja Kuutma.

Saalis viibis ligi 70 isikut.
esitatu oleks väärinud
suuremat kuulajaskonda.
konnavestluse avas kog
õpetaja *Udo Petersoo*, ter
kõiki koosviibijaid. Pr.
Laar alustas sõnavõtuga,
oma sisutihedas ettek
ülevaate praegusaja lastest.
on pinge all, sageli hirmul,
ei saavuta küllalt.
kiirustatakse ja neilt ood
liiga palju. Nad saadetakse
varakult kooli, kus algab ju
maalne kasvatus. Ka sp
alustatakse varakult, kus
on võistlus, mitte areng
pinge on sageli põhju
tehnoloogilisest ja majandu
arengust. Sageli esinevad
kondades lahutused ja t
kaks kodu, mille juures a
takse vanemate, mitte las
jadusi.

Pinget tekitab ka k
muutuv ühiskond ja kuriteg
mõjud, mille tõttu l
muutuvad kannatamatui
tekivad vihapursked,
enesetapud. Lapsed aga ei
praeguses ühiskonnas ki
kui varem, neilt vaid nõ
rohkem. Nad vajavad ki
tunnet, mitte laste eksp
siooni ja ilusa lapsepõlve
Kahjulik on üheõigluse pr
kadu laste ja vanemate vah

Eesti lapsed on tegeliku
nelikumas olukorras, kuna
kaks ühiskonda ja "
üksildustunnet. Neid s
mitmesugused organisatsi
eesti kool ja keel. Kodu o
arengul aga kõige tähtsam
keelt saab arendada jutlen
raamatute varal, selleks on
vanemate koostöö. Sealjuu
vanavanemail anda suur pa
keele kui kommete osas. K
kasvatus algab samuti k
Kirikuskäimisest pole aga k
vajalik on ka kodutöö pii
raali rõhutamisega.

Järgnevalt esines Vana-A

Toronto Eesti Meeskoori juhatus. Foto: T. Säägi

Toronto Eesti Meeskoori peakoosolek

Heikki Paara valiti esimeheks tagasi

TEM'i korraline peakoosolek peeti teisipäeval, 15. sept. s.a. Toronto Eesti Majas. Osavõtjaid oli 40.

Koosoleku avas esimees H. Paara ja tänades kõiki kokkutulejaid, palus koosolekut mälestada vaikse leinaseisakuga möödunud tegevusaastal manalasse varisenud end. koorijuhti ja lauluvenda Harry Toid,ning toetajat-liiget Walter Piigli't.

Koosoleku juhatajaks valitakse Heikki Paara ja protokollijaks Verner Heinar.

Koorivanem Arni Käärid kandis ette möödunud tegevusaasta aruande, millest nähtus, et koor on koos käinud, peale tavaliste kooriharjutuste, veel 14 juhul, nende hulgas oli 2 kontserti Eesti Majas, 2 vaimulikku kontserti kirikutes ja muud koori poolt korraldatud seltskondlikud üritused.

Osavõtt harjutustest oli keskmiselt 68%.

Koorijuht Charles Kipper oma sõnavõtus tänas laulumehi tubli ja hoolsa töö eest. Leidis, et koori kunstiline tase on tõusnud ja avaldas möödunud aasta tegevuse üle tõsist häämeelt. Eriline tänu meie kontsertidel külalistena esinenud jõududele, nagu deklamaator Lydia Vohu ja meie hõimuvennad, Toronto Soome Meeskoor.

Lõpuks kiitis veel eeskujulikku koostööd abikoorijuhi Eduard Tobreluts'uga ja koori esimehe Heikki Paara'ga ning lauluvendadega, mis teeb töö nauditavaks ja ta loodab veel kaua sellises sõbralikus vaimus kooriga koos töötada.

Revisjonikomisjoni esimees Oskar Haamer teatas, et koori kassaraamatu sissekanded on õiged ja tulud nind kulud tasakaalustatud. Leidis, et koori majanduslik seis on hääs olukorras, ning avaldas laekur Alver Rõikale kiitust eeskujuliku raamatupidamise eest.

Eeloleva hooaja tegevuskavas on tähtsaimaks üritusteks:

Pop-kontsert, 6. dets. s.a. Eesti Majas.

Solistide kontsert, pühap., 7. veebr. 1988. St. Lawrence Centre's. Kaastegevad: bariton Ingemar Korjus ja pianist T. Mitt-Kreem.

Aastakontsert — aprillis, ning XIV Eesti Meeslaulu Päev P.-Ameerikas, tuleval kevadel, arvatavasti Lakewoodis.

Seltskondlikest üritustes olgu mainitud:

Traditsiooniline jõulupuu koos „Estonia" orkestriga.

Meeskoori Pidu — veebruaris.

Naissektsiooni 25. aastapäev — märtsis.

Järgnenud valimistel valitakse koori esimees H. Paara ja koorivanem Ä. Käärid mõlemad ühel häälel tagasi. Juhatusse valiti veel tagasi laekur A. Rõika (34 häält) ja uutena Andrus Voitk (34 h.) ning Georg Lootus (22 h.).

Juhatusliikmete kanditaatideks valiti P.Pahapill ja A. Aasma.

Koorijuhiks jääb endiselt Charles Kipper ja abiks Eduard Tobreluts. Kõik teised ametimehed valiti ühel häälel tagasi.

Koosolek lõppes kell 22.30. Lauldi motto: „Alati Sinule, kodumaa . . ."

Laudkonnavestlus „Eesti Noorte kristlik ja rahvuslik kasvatus"

Pühapäeval, 27. septembril, toimus Vana-Andrese kiriku saalis huvitav ja sisurikas laudkonnavestlus eesti noorte kristlikust ja rahvuslikust kasvatusest. Laudkond koosnes meie tuntud pedagoogidest ja noortejuhtidest koosseisus: Kadri Laar, Helgi Nippak, Valdek Lenk, Maret Kapp ja Hilja Kuutma.

Saalis viibis ligi 70 isikut, kuigi esitatu oleks väärinud palju suuremat kuulajaskonda. Laudkonnavestluse avas koguduse õpetaja Udo Petersoo, tervitades kõiki koosviibijaid. Pr. Kadri Laar alustas sõnavõtuga, andes oma sisutihedas ettekandes ülevaate praegusaja lastest. Need on pinge all, sageli hirmul, et nad ei saavuta küllalt. Lapsi kiirustatakse ja neilt oodatakse liiga palju. Nad saadetakse väga varakult kooli, kus algab juba formaalne kasvatus. Ka spordiga alustatakse varakult, kus ideeks on võistlus, mitte areng. See pinge on sageli põhjustatud tehnoloogilisest ja majanduslikust arengust. Sageli esinevad perekondades lahutused ja tekivad kaks kodu, mille juures arvestatakse vanemate, mitte laste vajadusi.

Pinget tekitab ka kiiresti muutuv ühiskond ja kuritegelikud mõjud, mille tõttu lapsed muutuvad kannatamatuiks ja tekivad vihapursked, isegi enesetapud. Lapsed aga ei arene praeguses ühiskonnas kiiremini kui varem, neilt vaid nõutakse rohkem. Nad vajavad kindlusetunnet, mitte laste ekspluatatsiooni ja ilusa lapsepõlve kadu. Kahjulik on üheõigluse printsiibi kadu laste ja vanemate vahel.

Eesti lapsed on tegelikult õnnelikumas olukorras, kuna neil on kaks ühiskonda ja vähem üksildustunnet. Neid seovad mitmesugused organisatsioonid, eesti kool ja keel. Kodu on laste arengul aga kõige tähtsam. Eesti keelt saab arendada jutlemise ja raamatute varal, selleks on vajalik vanemate koostöö. Sealjuures on vanavanemail anda suur panus nii keele kui kommete osas. Kiriklik kasvatus algab samuti kodust. Kirikuskäimisest pole aga küllalt, vajalik on ka kodutöö piiblimoraali rõhutamisega.

Järgnevalt esines Vana-Andrese koguduse pühapäevakooli õpetaja ja kanada keskkooliõpetaja Maret Kapp, käsitledes laste kristlikku kasvatust. See on nii kiriku kui vanemate ülesanne. Kuna meie ühiskond pakub palju aktiivsust, on valikutegemine vajalik. Pühapäevakool püüab lastele sisendada neid tõdesid, milledele põhineb eluaegne moraalne käitumine, kasvatades neist mitte ainult häid eestlasi ja kanada kodanikke, vaid ka häid inimesi. Kord nädalas kirikusviibimisest on vähe, usuõpetust tuleb ka kodus läbi võtta, mõnd jutukest piiblist valides, sest seal leidub palju huvitavat ja põnevat. Ka palve õpetamine on vanemate suur kohustus. Lapsed õpivad nende eeskujust igas asjas.

Kristliku kasvatuse probleemiks on raamatute puudus, mis on aegunud, sest ühiskond muutub kiiresti. Saab kasutada ingliskeelset materjali, mille tekst kleebitakse üle tõlgetega, et lastele piiblitõdesid tutvustada arusaadavas keeles ja vormis. Peaasi, et lapsed saabuksid pühapäevakooli, kusjuures nende kristlik kasvatus ei tohiks mugavuse või muu põhjuse tõttu kõrvale jääda. Sealt leiab noor endale jõudu, kindlust ja tuge halvas ja hirmuäratavas maailmas. Ilma kristliku kasvatuseta pudeneb meie perekonna ja ühiskonna elu.

Hr. Valdek Lenk, Eesti Täienduskooli juhataja, käsitles vestlust eesti koolide seisukohalt. Ta mainis, et kristlik ja rahvuslik kasvatus sammuvad käsikäes. Kuigi meie täienduskoolides puudub usuõpetus, alustatakse igat koolipäeva väikese palvusega. Kooli jõulupuudel esinevad alati meie vaimulikud. Eesti keele õpetus on meile kõige tähtsam, sest ilma eesti keeleta pole ka eesti rahvast. Eesti koolides õpetatakse noori oma ilusat isamaad tundma, sest noored on eesti rahva liikmed. Rahvustunde arendamisel on ajaloo ja maateaduse tundmisel suur tähtsus. Lasteaias alustatakse eestiainelist õpetust koduloolise teemaga, õpitakse aastaaegu ja koduseid töid. Neljandast klassist alates õpitakse Eestit tundma, selle kirjandust, ajalugu ja etnograafiat. Sellejuures joonistatakse ja lauldakse antud teemal. Eesti maastik on seotud paljude lugude, laulude ja muistenditega, näiteks Linda kivi, Kalevipoja künnivaod ja palju taolist. Lugemikus on sobivad jutud emakeele, ajaloo ja maateaduse aineil. Õpitakse maakondi, kuid ei rõhutada praegusi jaotusi ja muudatusi, näiteks Narva Kose kaotust.

Helgi Nippak oma huvitavas ettekandes rõhutas rahvusliku kasvatuse tähtsust, mille sihiks on pärandada ja kasvatada eestlust. See algab juba kodudest. Elame nagu väike riik suures riigis. Oma iseseisvuse taastamiseks vajame eestikeelseid noori. Lapsed on võimelised mitmekeelsuseks. Kanada annab ka rahalist toetust pärandkeelte säilitamiseks. Rahvusliku kasvatuse tähtsad suunad on: eestikeelne kodu, lasteaed eesti sõprade loomiseks, siis eesti täienduskoolid, eesti pühapäevakool, leer ja suvelaagrid. Sellele liituvad noorte laulukoorid, rahvatantsud, sport, üliõpilasorganisatsioonid, j.m. Noortel on valida paljude organisatsioonide vahel. Eesti kooli suhtes ei tohiks valikut olla, see on meie ühiskonna alus. Meie ühiskond on üldiselt väiksemaks jäänud, seal mõjuvad ka segaabielud. Ühise tegevuse huvides oleks vajalik ridade koondamine. Vahel takistab lapsi ka eesti keele puudus, selleks on olemas eesti koolis eriklasse, sest mõnikord heidavad lapsed vanematele ette, et neile pole õigel ajal eesti keelt õpetatud. Samuti soovitas pr. Nippak näiteks prantsuse keelt õpetada, et vähendada inglise keele esiletükkivust. On olemas ka eestikeelseid täienduskursuseid vanematele, kuid kahjuks on neist vähe osavõtjaid, vaatamata ingliskeelseile väljendeile ja selle mõjule eestikeelses jutlemises. Segavalt mõjuvad apaatsus ja materjalism.

Gaider Hilja Kuutma, kes omab oivalisi juhikogemusi eesti noortetöös, andis põhjaliku ülevaate gaidluse ja skautluse põhimõtteist. Need hõlmavad rahvuslike ideedega noortekasvatust. Selle kasvatuse alussammasteks on enesedistsipliin, füüsiline arenemine, erihuvide arendamine ja ühiskonna teenimine, omakultuuri viljelemine ja rahvusluse säilitamine. Need põhimõtted sisendavad samuti armastust Jumala, isamaa ja kaasinimese vastu, usaldusväärsust, loodusearmastust, töökust ja rõõmu, hoides noori puhtaina sõnas, mõttes ja teos. Need on põhilised kristlikud väärtused. Koonduste ja teiste kokkutulekute lõppedes loetakse traditsiooniliselt palve, sest kristlik kasvatus on osa gaidlusest/skautlusest. Eriti meeldejäävad on palvused keset ilusat loodust asetsevas metsakirikus. Kuulumine gaidide/skautide ridadesse köidab noori tugevalt ühiseks pereks ja see on viinud eesti noorte omavahelisi sõprussidemeid üle maailma suurlaagrites ja muil kokkutulekuil. Rahvuslik kasvatus kannab aga ainult siis vilja, kui kodudes juba varakult pannakse idanema eestluse seeme. Noorte suunamine gaidluse/skautluse ridadesse, eestluse viljapõllule, on määratu tähtsusega. Meie gaidide/skautide ridadest on sirgunud palju eesti ühiskonna aktiivseid ja juhtivaid isikuid, kellede panus eestluse säilitamisel on asendamatu.

Laudkonna ettekandeid võeti vastu tugevate aplausidega. Nende lõppedes toimusid mitmed huvitavad sõnavõtud publiku hulgast. Võimsa apelliga kristlikuks kasvatuseks esines piiskop Raudsepp, kes seadis selle esimeseks nõudeks vanemaile ja ühiskonnale. Vanemad võivad selleks ohverdada mõned aastad, selle tagajärjed on hindamatult suured. Õpetaja Udo Petersoo esitas samuti huvitavaid seisukohti usuõpetuse ja noortekasvatuse kohta. Hrd. E. Eerme, I. Nippak ja teised täiendasid oma huvitavate ja ideederikaste sõnavõttudega tihedasisulist keskustelu. Ergutavalt elav laudkonnavestlus lõppes Vana-Andrese koguduse Naiskomitee poolt pakutava rikkaliku kohvilauaga, mille ümber kestis edasi vestlus äsjakuuldud õhutavate ideede mõjul. Oleks väärt, et see mõjuv pealelõuna kannaks edasi oma ideid laiemasse ühiskonda ja sütitaks elavamale tegevusele eesti kristliku ja rahvusliku kasvatuse jatkamiseks kõigis kodudes.

A.K.

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE JA HÄRRADELE
ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

SPORT

Omapäraseid võistlusi ja rekordeid

Moodi on läinud võistlused üherattalistel mootorratastel. Inglismaal püstitas Richard Amer oma üherattalisel „Suzukil" omalaadseks tippmargiks 221 km/t.

Mai alguses toimus Singapuris omalaadne võistlus. 205 osavõtjat püüdis võimalikult kiiresti jõuda maailma kõrgeima hotelli „Westin Stamford" kõige ülemisele korrusele. Sinna viival trepil on 1336 astet. Võitjal kulus ülesjõudmiseks aega 7 min. 20 sek.

Omalaadne lugu juhtus Portugali jalgpallimeistrivõistluste ühes liigas. Kahel liigavõidule pretendeerival meeskonnal oli enne viimast mängu ühepalju punkte. Seetõttu tuli viimane vastane võita võimalikult suure skooriga. Mõlemad mängisid üheaegselt koduväljakul ja raadio kaudu oli kogu aeg ülevaade rivaalide saavutustest. Mõlemad mängud lõppesid tulemusega 32:0! Oli selge, et vastased olid ära ostetud, kuid et kahes mängus tuleb kokku 64 väravat, ei võinud küll keegi arvata.

Ainulaadne võistlus ühe miili jooksus toimus hiljuti New Yorgis. Osavõtjaid oli ligi 100 ja esikohale tuli raamatupidaja Luke Droul ajaga 7 minutit, 29 sekundit. Aega ei saa just kiita, kuid tuleb arvestada seda, et joosti tagurpidi!

Rahvusvahelise Jalgpalliliidu andmeil on maailmas üle poole miljoni jalgpallikohtunikku. Kõige enam — 153 330 — on neid Nõuk. Liidus.

Krõlatskoje jalgrattatrekil Moskvas on sündinud palju maailmarekordeid. Sajandi rekordi seal sõitis hiljuti eestlanna Erika Salumäe, kes 70 tunni jooksul uuendas tippmarke 200 m lendstardist ja ühes kilomeetris.

Spordiuudiseid Eestist

Ateenas peetud lauatennisemeistrivõistlustel Euroopa noortele olid edukad Eesti poisid, võites esikohad nii 15- kui 18-aastaste klassis. 15-aastased alistasid finaalis Lääne-Saksa 5:0 ja vanemad võitsid Tshehhoslovakkiat 3:1.

Ungaris hakati taas korraldama jalgpallimatshide vaheajal jooksuvõistlusi. Kunagi olid need väga populaarsed (Sandor Iharos ja Istvan Rozsavölgyi jooksid neil mitu Ungari rekordit), siis läksid millegipärast moest. Spordileht „Nepsport" kirjutab, et üllatuslikult oli jooksuvõistluste taastamise initsiaatoriks mitte Kergejõustikuliit, vaid Jalgpalliliit.

Prantslane Stephan Peyron ületas purjelaual Atlandi. 6500 km läbimiseks New Yorgist La Rochelle'i kulus 46 päeva. Peyron jõudis sihile kehaliselt ja vaimselt ülikurnatuna ning arstide kartusel tegi ta oma tervisele ravimatut kahju.

Maailmas on ligikaudu 40 spordimuuseumi. Arvatavasti suurim väljapanek asub Prahas. 17. sajandil ehitatud lossi kaheksas ruumis on väljas üle 4000 eksponaadi. Fotoarhiivis on 70 000 fotot, filmoteegis üle 1200 filmirulli.

Tallinnas peetud Eesti-Läti maavõistlustel kergejõustikus oli võidukas Eesti koondis nelja punktiga — 343:339. Kõrgushüppes saavutas Ain Evard hooaja tipptulemuse 2.22. Head tulemused tegid ka Bukerjev teivashüppes (5.45) ja Elju Kubi naiste kettaheites (62.70).

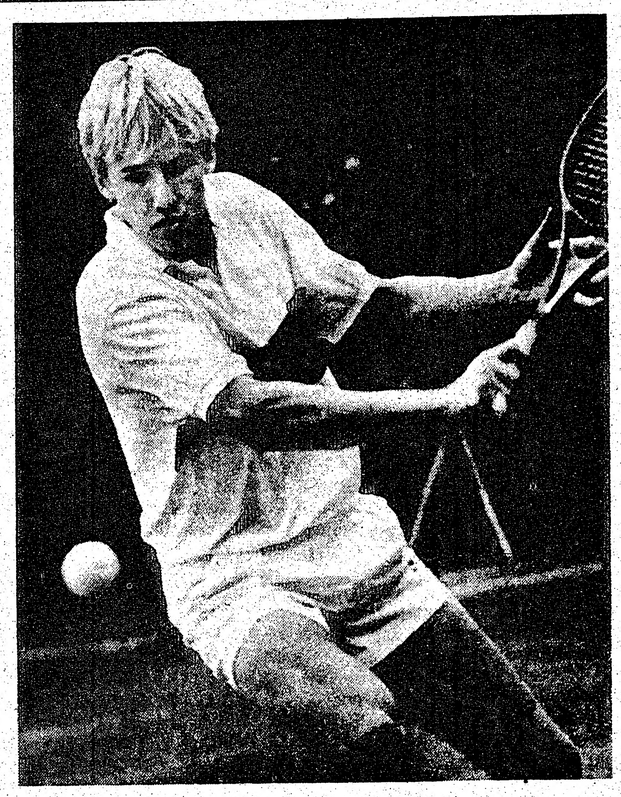

Eesti meistriks tennises tuli 21-aastane Andres Võsand. Lisaks sellele võitis ta veel ühe teise ilusa tiitli — ta tuli võitjaks Moskva lahtistel esivõistlustel.

Spordist lühidalt

Maailmarekordi 19,72 omanik 200 meetris itaallane Pietro Mennea võistles esimest korda ligemale kolmeaastase vaheaja järel. Ta aeg selles jooksus oli ainult 21,38, mis ei anna õigust osa võtta eelseisvatest MM-võistlustest. Nõuetav norm sinna saamiseks on 20,74.

Tiit Anderson esindab Norrat

21-aastane eestlane Tiit Anderson, kes juba aastaid elab Oslos pärast seda kui tema vanemad, tsiviilins. Enn Anderson ja Tiiu Anderson Stockholmist töökoha tõttu Norrasse asusid, on silmapaistev võrkpallur ja on nüüd võetud Norra rahvusmeeskonda.

Tiit sai nimelt hiljuti ka Norra kodakondsuse. Sel puhul kirjutas temast ajaleht Verdens Gang pealkirja all „Õigeaegselt norralaseks", viidates asjaolule, et kodakondsus tuli just parajaks ajaks, mil Norral oli maavõistlus Shveitsiga.

Verdens Gang toob ära Tiidust uue passiga pildi ja kuuleb rahvusmeeskonna treenerilt Roald Bahrilt, et just Tiit Anderson on oluline mees, kui Norra volley tahab Euroopa meistrivõistluste lõppmängudeni jõuda.

Verdens Gang märgib ära, et perekond saabus Norrasse aastal 1976, olles elanud varem Stockholmis kui põgenikud Eestist. Kuigi Tiit ise ei ole kunagi Eestis käinud, peab ta ennast ka Norras eestlaseks. Spordi kõrval on ta õppimas Norra tehnikaülikooli vesi- ja gaasitehnika Instituudis.

Mis puutub eelnimetatud Norra ja Shveitsi maavõistlusse, siis võitsid norralased 3—2 (11—15, 8—15, 15—4, 15—6 ja 15—8). Shveitsis toimunud võistlusel, kui teises setis Norra oli selges kaotusseisus, vahetati norralaste poolt sisse Tiit Anderson ja nagu Verdens Gang märgib, tuli mängus otsekohe suur muudatus — temaga kaasas saavutas Norra 52 punkti järgnevates settides shveitslaste 22 vastu.

EPL

Tauno Vaidla

LÄBI UDU

12.

Peatume eeslinnas. Uurime põhjalikult kaarti. Muudame veel kord marsruuti. Märgime ära linnad ja asulad, milledest tuleb läbi sõita. Lõpuks ometi saame kätte õige tee. Kihutame täie auruga. Nüüd ei tohiks enam ära eksida, tuleb ainult korralikult jälgida teeviitasid. Ainus suur mure on veel politsei. Neil on võimsamad masinad kui meil, jõuavad järele. Loodame, et nad meid taga ajama ei hakka.

Jõuame esimesse väljamärgitud linna, läbime selle õnnelikult. Kihutame edasi. Tee on kahtlaselt kurviline ja kiirus on natuke liiga suur. Peaasi, et kraavi ei läheks. Meelekohtades peksab hirmsasti, käed värisevad.

Järgmine linn, veidi suurem kui eelmine. Ristmik ja punane tuli. Auto sureb välja. Kiiresti, kiiresti on vaja käima saada. Lööb särtsu, kuid läheb siiski. Vaatan peeglisse- politsei! ja otse meie selja taga. Külmajudinad käivad läbi kere. Mis teha? Ega midagi, tuleb tiirutada mööda linna ja politsei sabast ära raputada. Roheline tuli. Mis nüüd saab? Keerame paremale. Vaatan taha, järgi tuleb saatan. Pöörame vasakule ja jälle paremale. Vaatan taha, enam ei ole kedagi sabas. Kus ta siis jäi? Võibolla ei ajanudki meid taga? Ei tea, igal juhul on vaja kiiresti piirini jõuda.

Sõidame lääne poole. Kolmas ja viimane suurem linn enne piiri. Kaotame jälle õige tee. Hakkame mõlemad korraga kaarti uurima. Masin vajub märkamatult vastasvööndisse. Ees on ristmik. Viimasel hetkel märkame. Karjun Peetrile, et ta paremale keeraks. Tema aga tahab vägisi vasakule minna. Teine auto keerab vastu. Nüüd põrkame kokku. Pidurite krigin, pool meetrit jäi puudu. Vastutulnud autot juhtinud naine vehib närviliselt kätega ja karjub midagi saksa keeles. Teeme, et minema saame.

Nüüd on veel 33 km piirini. Bensiiniga tuleme ilusasti välja. Uduseks hakkab minema. Enam ei näe õieti midagi. Lülitame pooltuled sisse, need valgustavad natuke madalamalt. Peeter kurdab, et silmad ei püsi enam lahti. Ajame juttu, see aitab natuke. Udu läheb järjest paksemaks. Teed pole õieti näha. Kiirust ei saa sellegi poolest alla lasta, aega on vähe. Kurvides tuleb külm higi otsaette. Lõpuks ei pea enam närvid vastu, tuleb väike peatus teha, muidu lendame mõnel käänakul teelt välja. See veel puuduks. Aeglustame kiirust, otsime peatuseks sobivat kohta. Leiame väikse tee, mis viib mingisse lattu. Keerame sisse, jätame auto seisma. Peeter laseb silma looja, mina jään jälle valvama. Uni hakkab vaevama, silmad vajuvad kinni.

Ärkan, ehmatan. Õnneks on veel pime. Palju kell võiks olla? Ajan Peetri üles. Tema ei oska ka kellaaja kohta midagi arvata. Igaks juhuks peame kiirustama. Uurime kaarti. Jah, umbes 15 km on veel Hessenini. See on viimane küla enne piiri. Käivitame mootori ja kihutame edasi. Udu on veelgi tugevamaks läinud, jõuame siiski ilma äpardusteta kohale. Kaugemale enam autoga ei saa. Olukord hakkab ohtlikuks muutuma. Paar sõjaväe autot on juba vastu tulnud. Piir on vist tõesti lähedal. Kuhu auto jätta? Pole vist mõtet teda peita. Pargime samasse tee äärde. Jätaks omanikule tänukirja ka või?

JALAMEESTENA ÜLE PIIRI

Nüüd tuleb siis see kõige raskem. Siiani on kõik läinud väga libedalt, läheks edasi sama hästi. Istume veel mõne minuti autos. Rebime atlasest vajaliku kaardi ja paneme tasku. Võtame veel kaasa lõiketangid ja kompassi. Joome tühjaks viimase pudeli limonaadi ja läheme.

Jõuame külast välja. Tee keerab vasakule. See viib otse piirini. Veomasin tuleb vastu. Mida teha? Jookseme teest kõrvale, põllu peale ja heidame kõhuli. Masin sõidab mööda ja võime teele tagasi minna. Läbi udu paistab valgust. Tundub, et see on kontrollpunkt. Järelikult jõuame kohe piiritsooni. Nüüd hakkame ise ka aru saama kui ohtlik see asi tegelikult on. Kui meid siin tabatakse. . .

Kontrollpunktist peab mööda pääsema. Jälgime valgust. Kui valgusvihust võimalikult kaugelt mööda lähme, ei näe nad meid läbi udu. Jõuame valguseni. Mis nüüd saab? Kas joosta või roomata? Ei, kõige parem on minna rahuliku sammuga. Süda peksab. Kas valgus hakkab meid jälitama? Vaatame kartlikult kontrollpunkti poole.

Oleme juba valguse keskmest väljas, kuid midagi ei juhtu. Ei märganud? Nüüd ainult edasi. Järsku jääb kaaslane seisma, kuulatab. Kuulan samuti. Koerte haukumine? Jah. Oleme lähedal? Miks koerad äkki haukuma hakkasid? Tundsid lõhna või kuulsid? Istume vagude vahele maha. Kogu keha väriseb. Mida teha. Tagasi ei saa enam minna. Ainult edasi.

Koerad jäävad vait. Jätkame teekonda. Kraav! Hüppame. Jalad libisevad. Õnneks ei ole väga sügav. Lähme vaikides edasi. Pinge tõuseb. Jälle kraav. Kuidas siit üle saab? Liiga lai, hüpata ei jõua. Libistame ettevaatlikult vette, põhi on tunda. Sumame läbi. Ja siis äkki betoonist riba. Umbes 5m kaugusel paistab aed läbi udu. Vaatame ringi. Paremalt tulev valgus on liiga nõrk, see meieni ei ulatu. Ja mis nali see siis on: vasakpoolne valgusti on suunatud taevasse. Ei tea mida nad sealt leida loodavad? Nüüd aga kiiresti edasi.

Pärast betooni on riisutud liivariba. Tormame üle. Aed, umbes 3m kõrgune, ülevalt Y-kujuline. Postide küljes on isolaatorid, milledest jooksevad läbi juhtmed. Vahime suud ammuli, nagu kaks turakat. Kuidagi moodi peab üle saama. Kuidas? Kaua pole aega nuputada, iga hetk võib aeda kontrolliv auto tulla. Juhtmetes võib vool olla. Kumbki ei julge proovida. Kuid Peeter läheb kogemata vastu, midagi ei juhtu. Katsun käega, mitte midagi ei saa aru. Taipame: alarmi traat. Enne kui mehed kohale jõuavad, oleme üle, katsugu meid udus püüda.

Peeter võtab seljast jope ja viskab selle aia peale, et okastraat ei kriimustaks. Sõber ronib mööda isolaatoreid üles, laseb end jope peale kõhuli, keerab ringi ja hüppab teisele poole. Vaatan ringi, kedagi näha ei ole, järgnen talle. Pistame jooksu. Olles umbes 100 m jooksnud, kuuleme vihast koerte haukumist ja auto mürinat. Vaatame tagasi, valgustatakse aeda.

Midagi täpset näha ei ole, sest udu on liiga tugev. Jookseme edasi. Valgus liigub selja tagant täpselt meie suunas. ütlen kaaslasele, et ta kõhuli heidaks. Ta ei kuula, jookseb edasi. Hüppan, tõmban ta jalust maha, valgus libiseb üle. Jookseme edasi. Nüüd on asi hull. Kui nad koerad lahti lasevad, siis pole enam pääsu. Haukumine jääb ühe koha peale, tundub, et nad ei ole meile üle aia järgnenud. Jookseme. Kraav, päris lai teine. Kargame vette, õnneks on põhi jalge all. Vesi on rinnuni. Sumame läbi. Oi sa kurat! Veel üks aed. Jälle betoonist tee ja liivariba. Vaatame mõlemale poole, kedagi ei ole. Tormame edasi. Lõpp!

Aed on 4m kõrge. Siit me küll üle ei pääse. Kui lähemalt vaadata koosneb aed võrgutaolistest terasplaatidest, mis on üksteise külge poltidega kinnitatud. Võrgu augud on nii väikesed, et sõrmed läbi ei mahu. Mida teha, mida teha?

Järgneb

Toronto Eesti Meeskoor 1987

Kuidas esime sai viimane

Mõtteid Rein Rannap ümber

Selle pealkirja all kirjut „Edasi", otse üllatava ava Aas" oma 19. aug. numbris

Aasta 1987, 21. juuli. Ajalel „Edasi". EKP Keskkomitee vä lissuhete osakonna juhataj Mihhail Murnikov: „Kui inime sed ausalt ja otsekoheselt väljasõ duluba paluksid, saaksime vast tulla. Jooksikud aga ei teata väli maale sõidu dokumente vormist des oma soovist sinna jääda. K on ametlikult väljasõiduluba tao lenud ja soovi põhjendanud, loa ka saanud."

Ajakiri „Aja Pulss" 13/198 Artikkel 33-aastasest Rein Rann pist. Saame teada, et Rein Rann on: distsiplineerimatu, tö räpakas; tunnustamata geeniu kes põlgab süstemaatilist tö deformeeritud kõlblusega; dzh sipianistina ei midagi erilist, tunne dzhässilikku harmooni atonaalses dzhässis on põhiliselt vaid tüki tehnika, i provisaatorina vilets, peamis hiilgava sõrmetehnika mulje jät Jne.

Kõige krooniks on Rein Rann vastne Eesti NSV teenel kunstitegelase aunimetuse kand ELKNÜ kunstipreemia laurea Kas need pärjad on tänaseks ma võetud? Kus on siin üld loogika? Kas on midagi palg ära nendel, kes määravad, ots tavad ja nimetavad, või on üle ed ilma- ja hinnangumuutus meil täiesti loomuliku Vastuolusid ühendavaks sillaks fakt, et Rannap, olles välism kontserdireisil (huvitav k kuidas nii vilets pianist saa esindama Nõukogude muusi kultuuri!), taotles Itaalias poli list varjupaika. Seda talle ka v maldati. Meie siin, tuleb vä teadsime kogu aeg, kes tegelikult on; mingu tal h halvasti!

Ons üldse võimalik Rannapi üle arutleda, kui seadus panevad probleemi paika ühes Kõikide liiduvabariikide kri naalkoodeksid sätestavad rahuajal NSV Liitu tagasipö dumisest keeldumise, olenem motiividest, kodumaa reetmise st. raskeima riikliku kuritee Sanktsiooniks on vabaduskao

kirjandus • kunst • muusika

Toronto Eesti Meeskoor 1987. a. sügise tegevushooaja teisel lauluproovil. Foto: T. Säägi

Kuidas esimesest viiulist sai viimane

Mõtteid Rein Rannapi kodumaa-hülgamise ümber

Selle pealkirja all kirjutab Tartus ilmuv N. Eesti ajaleht „Edasi", otse üllatava avameelsusga nimemärgi all „Riina Aas" oma 19. aug. numbris:

Aasta 1987, 21. juuli. Ajaleht „Edasi". EKP Keskkomitee välissuhete osakonna juhataja Mihhail Murnikov: „Kui inimesed ausalt ja otsekoheselt väljasõiduluba paluksid, saaksime vastu tulla. Jooksikud aga ei teata välismaale sõidu dokumente vormistades oma soovist sinna jääda. Kes on ametlikult väljasõiduluba taotlenud ja soovi põhjendanud, on loa ka saanud."

Ajakiri „Aja Pulss" 13/1987. Artikkel 33-aastasest Rein Rannapist. Saame teada, et Rein Rannap on: distsiplineerimatu, töös räpakas; tunnustamata geenius, kes põlgab süstemaatilist tööd; deformeeritud kõlblusega; dzhässipianistina ei midagi erilist, ei tunne dzhässilikku harmooniat, atonaalses dzhässis on tal põhiliselt vaid tüki tehnika, improvisaatorina vilets, peamiselt hiilgava sõrmetehnika mulje jätja. Jne.

Kõige krooniks on Rein Rannap vastne Eesti NSV teenelise kunstitegelase aunimetuse kandja, ELKNÜ kunstipreemia laureaat. Kas need pärjad on tänaseks maha võetud? Kus on siin üldse loogika? Kas on midagi palgast ära nendel, kes määravad, otsustavad ja nimetavad, või on üleöised ilma- ja hinnangumuutused meil täiesti loomulikud? Vastuolusid ühendavaks sillaks on fakt, et Rannap, olles välismaal kontserdireisil (huvitav küll, kuidas nii vilets pianist saadeti esindama Nõukogude muusikakultuuri!), taotles Itaalias poliitilist varjupaika. Seda talle ka võimaldati. Meie siin, tuleb välja, teadsime kogu aeg, kes ta tegelikult on; mingu tal hästi halvasti!

Ons üldse võimalik Rannapi teo üle arutleda, kui seadused panevad probleemi paika üheselt? Kõikide liiduvabariikide kriminaalkoodeksid sätestavad ka rahuajal NSV Liitu tagasipöördumisest keeldumise, olenemata motiividest, kodumaa reetmisena, st. raskeima riikliku kuriteona. Sanktsiooniks on vabaduskaotus kuni 15 aastani või surmanuhtlus. Akadeemik Arbatov täiendab: ka seaduslik NSV Liidust väljasõit, olenemata motiividest, on kindlasti ebapatriootlik tegu, mille meie ühiskond otsustavalt hukka mõistab. Nõnda siis on kõik inimesed kohustatud armastama oma kodumaad. Justkui endastmõistetav. Ometi on armastus niisugune asi, mida kuidagimoodi ei saa kohustuslikus korras tekitada. Ta on või teda ei ole. Võibolla ei ole Rein Rannap kunagi armastanud oma kodumaad, võibolla on ta alati olnud meie seas võõras? Kas sel juhul saab rääkida reetmisest? Reeta saab vaid seda, millesse (kellesse) oled kordki olnud kiindunud.

Kodumaa on nii püha asi, et me eelistame temast rääkida üksnes loosungite keeles. Kodumaalt lahkumine meie skeemidesse ei mahu. Siiski võiks rahulikult ja tasakaalukalt analüüsida, miks ikkagi lahkutakse. Raivo Tammik, Neeme Järvi, Rein Rannap... Hea, et oleme hakanud äramineku fakte suhteliselt kiiresti avalikustama, kuigi teeme seda endist viisi pealetükkivas propagandastiilis. Miks hoidume nii visalt väljasõidu-teemat avaramalt käsitlemast? Küllap sellepärast, et aastakümneid on meil pähe taotud: meie maal on kõige-kõige parem elada. Me oleme end ise muust maailmast eraldanud, nii ajas kui ruumis, ning kujundanud arvamuse, et meilt keegi ei taha ära minna. Sest miks pudrumägede juurest pageda! Kui nüüd keegi ära hüppab, võidakse Läänes äkki hakata arvama, et meil polegi pudrumägesid! Rumal enesepettus. Läänes teatakse Rannapi-sugustetagi väga hästi, millist putru me siin parajasti sööme.

Küsigem ausalt: kas on selles midagi imestamisväärset, et välismaasõidu dokumente vormistades ei teata inimesed kohe oma soovist sinna jääda? Kas see on kummaline, et välismaale jäajad paluvad seal poliitilist varjupaika? Kas see on ootamatu, et paljud äraläinud hakkavad oma endist kodumaad tõrvama? Inimese puhul, kes otsustab oma kodumaale mitte enam tagasi pöörduda, on need sammud igati ootuspärased. Võib ju Svejki kombel imestada, miks kevadele järgneb suvi, sellele omakorda — ime küll — sügis. See on veidriku imestus. Nõukogude kodanikul, kes otsustab jääda elama välismaale, ei jäägi ju müüd üle kui paluda poliitilist varjupaika, sest selliseid mõisteid nagu majanduslik või moraalne varjupaik ei eksisteeri; õiguse välismaale jäädа, vaadatuna teiselt poolt piiri, annab meie kodanikule ainult poliitilise pagulase staatus. Et enamik jooksikuist lahkub Nõukogudemaalt tühja taskuga, siis pole midagi imelikku ka selles, et paljud hakkavad hiljem NSV Liitu mustama. Raha teatavasti ei haise, eriti kui puuduvad igasugused põhimõtted. Kuidas on lood väljasõiduloa ametliku taotlemisega, sellest on paljudel ettekujutus kui lõputute bürokraatiaväravate läbimisest. Pealegi pole keegi rahvale selgitanud, mida tähendab see armas „kes on soovi põhjendanud". Milline soov on põhjendatud, milline mitte?

Ma vaatan ennast. Olen 30-aastane naine. Minu noorus langes kokku maakoolide kaotamise hullustusega, ma pidin varakult hakkama koolis käima 40 kilomeetri kaugusel rajoonikeskuses. Järgnes voodikoht ühiselamus ja istekoht tehnikumis, seejärel suunamine töökohta ning taas... voodikoht ühiselamus. Ühiselamusse olen ma jäänud tänase päevani, ja kui nüüd bilanssi teha, siis oma kolmekümnest eluaastast poole olen ma elanud ajutises elupaigas. Teades, kui palju meie ettevõttele eraldatakse kortereid, ning mõistes, et see arv jääb lähematel aastatel enamvähem stabiilseks, loodan ma optimistina saada omaette korteri kümne aasta pärast. Selleks ajaks olen ma juba 40-aastane, 25-aastase ühiselamustaazhiga naine. Ma hakkan elama alles siis, kui elu parimad aastad on möödas. Nüüd küsimus: kas kõik see, millest äsja rääkisin, võiks olla objektiivne põhjus taotleda ja saada luba väljasõiduks?

Kuulen juba ette ahastust: taevane vägi, kui sellele hullule jah vastata, võib 28 miljonit inimest, kes kah korterijärjekorras ootavad, hakata homme oma kohvreid pakkima. Kas ikka hakkavad pakkima?

Ma olen käinud välismaal. Korduvalt. Mul on olnud võimalus paluda poliitilist varjupaika, ma ei ole seda võimalust kasutanud. Enamgi veel — ma ei ole isegi osanud mõelda millestki säärasest. Mul on kodumaa, kus ma olen sündinud ja kasvanud, siin elavad minu vanemad, sõbrad ja tuttavad. Mul on meeldiv töö, head kolleegid, mind hinnatakse tööl, ja lõpuks — mina armastan oma kodumaad, ta on osake minust ja mina olen osake temast. Banaalne? Võibolla. Kuid ma olen veendunud, et niisama lihtsakoeliselt, see-eest aga ausalt mõtleb enamik sellest „kahtlasevõitu" 28 miljonist.

Kes on need inimesed, kes jäävad välismaale? Tundub, et tegemist on kahe kontingendiga: inimesed, kes on varem välismaal käinud ja seepärast laias laastus teavad, mis neid ees ootab, nad on haritud, saavutanud teatud sotsiaalse tunnustuse, nende vanus algab enamasti nooremast keskeast; ideelagedad noored, täiskasvanud lapsed, keda tõmbavad ligi kättesaamatud asjad, nad lähevad, et näha maailma, uskudes, et kõik sealne, olgu või sõnnikuhunnik, on parem kui meil. Miks ei lähe ära lihtne tööline? Esiteks ei ole tal mahtigi selliste jumalavallatute mõtetega tegelda — ta käib tööl, et pidada ülal ennast ja oma perekonda. Teiseks mõistab ta, et ainus elatusallikas, olgu meil või mujal, on ikkagi töö. Ükski riik ei kalla kontvõõrast hüvedega üle, need hüved tuleb välja teenida.

Kodumaa hülgamise samm on erakordne, kuid ta on erakordne ennekõike sammujale endale, märksa vähem suurele riigile. Jooksikuid on olnud eile, on täna ja saab olema ka homme, kui valvas meie silm ka ei oleks. Iga ärajooksmine kannab mingil määral hüsteerilise reaktsiooni tunnismärke. Kuid see hüsteeria ei peaks üle kanduma riigile, kust inimene jalga lasi. Suur riik peaks niisugustest asjadest olema üle, kuigi mitte muutuna üleolevaks. Paraku tundub mulle, et meil põhjustab iga jooksik tohutu ärevuse ja segaduse, mis kaugele silma torkab. iga „juhtumi" järel asume otsima kaasvastutajaid vaata et lasteaiakollektiivist, kel oli õnnetus kasvatada hilisemat riigireetjat. Ilmaaegu. Pigem tunnistagem, et nii nagu oleme teinud terve riigi mastaabis suuri möödalaskmisi, nii võib ka iga üksikinimene eksida. Lõppeks on inimesed ääretult erinevad, võimatu on kõiki ühe malliga mõõta.

Mina arvan, et mingu pealegi need, kes tahavad. Me ei jää vaesemaks. Need, kes siia jäävad, on oma kodumaa patrioodid, neid ei ole vaja agiteerida ega tagant utsitada, nemad tahavad ja oskavad töötada ning mõistavad, et heaolu sõltub ainult meist endist. Nende inimestega ehitame tõesti üles eeskujuliku sotsialismi.

Nüüd tagasi Rein Rannapi juurde. Ma ei tea Rannapit kui inimest, kuid usun, et ta võib olla suur egoist. Ma ei oska hinnata Rannapit kui klaverimängijat, kuid tema kirjutatud muusikast pean (nagu ka ajaleht „Sovjetskaja Kultura") lugu. Võibolla peaksin hoopis põlema vihast ning ainuüksi mõnd Rannapi loodud viisikest kuuldes hakkama iiveldama? Ei, muusikat ei suuda ma poliitilisena tajuda. Seepärast on mul kahju, kui me nüüd tavapärase karistussanktsioonina (?) kõik need ilusad lood, mis on populaarseks laulnud ansambel „Ruja" ja Eesti parimad solistid koos Rannapiga matame.

Ma ei kaitse Rannapit. Kuid minus tekitab umbusku eilsest pärit komme patustanu selja taga kõik

(Järg lk. 9)

Maiuspala operetisõpradele

Toronto Operetta Theatre, mis on hakanud viljelema euroopalikku operetti, teatas et nad tänavu lavastavad Johann Straussi jr. opereti „Öö Veneetsias". Peaosis mängivad Irena Welhasch, Janet Fields, Jean MacPhall, Irene Seyarto, Henry Ingram, Ronald Rand, Daniel Duff ja Allan Stewart-Coates. Kitchener-Waterloo sümfooniaorkester Raffi Armenian'i juhatusel on rakendatud muusikalises osas. Lavastuse juhiks on tuntud ooperi- ja filmitäht Jan Rubes.

Torontos toimuvad etendused MacMillan Theatre'is 7.-10. oktoobril ja Kitcheneris 16. ja 17. okt. algusega kell 8 õhtul. Piletid tel. 920-6705.

Ilmus müügile sobiva JÕULU- või SÜNNIPÄEVAKINGINA uudis-koguteos

„ÕIGUS JA TÕDE"

käsitledes üle-eestilist põgenemist 1944. a.

Mälestusjutustused 37 autorilt, koostanud Roman Marley. Kõvas köites, 343 lehekülge, 14 fotot, hind $23.00.

Müügil „VABA EESTLASE" talituses

Saatekulu Kanadas $1.75, mujale $3.75

Ristsõna nr. 1398

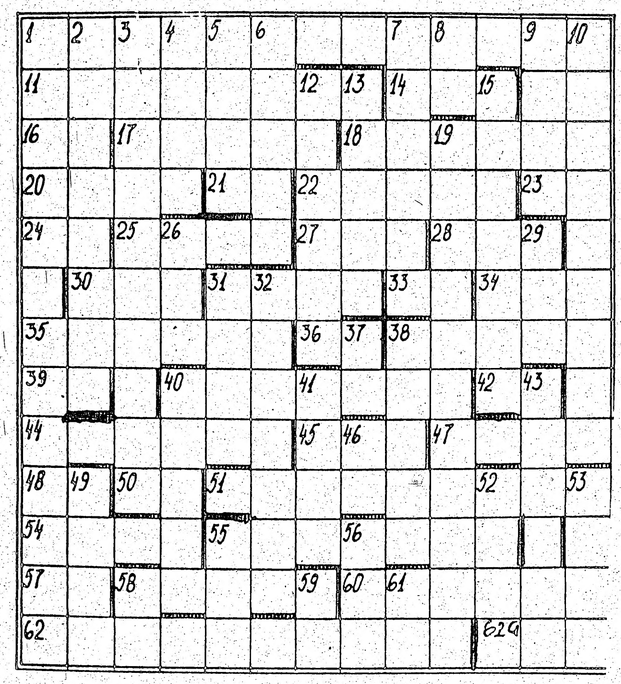

PÕIKREAD: 1. Seda olid ürginimesed, 11. Ühe koraali kaks esimest sõna, 14. Naisenimi, 16. Stokholmi suurim kaubamaja, lühinimi, 17. Elbe lisajõgi Saksamaal, 18. Üksikisikute vahel jaotatud summa või kulud, 20. Tõestatav väide, 21. Eessõna saksa keeles, 22. Lähem, 23. Kaksikvokaal, 24. Teine isik, 25. Tragi, kärmas, 27. Meri — saksa keeles, 28. Jooksma — inglise keeles, 30. Nimi — prantsuse keeles, 31. Toit, 33. Noot, 34. Haruldane — saksa keeles, 35. Nahast esemed, 36. Naatriumi sümbol, 38. Kuulus itaalia viiulimeistrite suguvõsa, 40. Mägi Eestis, 42. Valuhüüe — tagurpidi, 44. Ainuke, ainus — kõne keeles, 45. Lapsevanem, 47. Hea, 48. Kaksikkonsonant, 50. Sidesõna, 51. Pöörlema, 54. Mitte hele, 55. Keskkohta, vahele, 57. United Nations + lüh., 58. Lühiajaline, vahi all pidamine, 60. Mitte teiste sarnane, 62. Teenistus, tulu, 62a. Suurriik.

PÜSTREAD: 1. Sõnalise ja muusikalise osaga sündmus, 2. Suured veekogud, 3. Avameelne, mitte salalik, 4. Kiviliik, 5. Hüüatus, 6. Mitte tänane, 7. Mustahaline, 8. Tema — prantsuse keeles, 9. Jooksva vee toimel tekkinud pinnavorm, 10. Kuupäevastama, millegi toimumise aega määrama, 12. Teatud maadlusvõte, ka laulva filmitähe eesnimi, 13. Kuulus norralane, 15. Kõrgema seisuse liige Jaapani ajaloos, 19. Peremehe, valitseja omadustega, 26. Sugulane, 29. . . . King Cole, 31. Pehme maa, 32. Endine eesti kirjastus, 37. Hõige, 38. Kartlikule, 40. Naisenimi, 41. Seal elavad kalad, 43. Läks lahti, 46. Inglise tiitli lühend, 49. Niikaua kui, 52. Edu, kordaminek, 53. Komme, pruuk, 55. Ehe, 56. Küsimus, 58. Tähed firmanimede ees, 59. Sinna — prantsuse keeles, 61. Noot.

RISTSÕNA NR. 1397
LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Tuhvel, 6. Parkal, 10. Riist, 11. Naudib, 12. Imelik, 13. Elulugu, 14. Tool, 16. Asti, 18. Rääk, 19. Uulitsad, 22. Arst, 24. Pariisi, 25. Araabia, 27. Nana, 29. Valukoda, 32. Andi, 35. Alus, 36. Iiri, 37. Kaarjas, 39. Pangas, 40. Täring, 41. Aktus, 42. Raadio, 43. Dingod.

PÜSTREAD: 1. Tinits, 2. Huumor, 3. Erie, 4. Liblikas, 5. Esildus, 7. Armu, 8. Kaless, 9. Läksid, 12. Igal, 15. Läkitus, 16. Atlandi, 17. Tamil, 20. Utan, 21. Madal, 23. Rind, 26. Raamatud, 28. Aafrika, 29. Vapper, 30. Luunja, 31. Oaas, 33. Iiling, 34. Tilgad, 37. Kabi, 38. Säsi.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD., BROKER
325 MOORE AVENUE, TORONTO
ESINDAJA
MAI SAARNA
Tel. kontoris 424-4900
kodus 751-1296

INTRA Independent Travel Retailers Associated
Your Host Travel Agency (1986) Ltd.
EESTLASE REISIBÜROO
MIRIAM ISBERG ANDERSON, C.T.C.
President
Woodside Square Mall, 1571 Sandhurst Circle (McCowan & Finch)
Scarborough, Ontario, Canada M1V 1V2
416-298-2160
Avatud nädala sees 9:30—9:30
laupäeval 9:30—5:30
INDIVIDUAAL- JA GRUPIREISID ÜLE MAAILMA

San Francisco seenioride aiapidu

SAN MATEO — Septembri alul toimus siin abielupaar Jaanide kodus San Francisco Seenioride Klubi iga-aastane aiapidu. Osavõtjaid ligemale nelikümmend.

Klubi esimees ins. Alfred Ilves tervitas kokkutulnuid ning tutvustas külalisi, kellekse osutusid: Tallinna Tehnikaülikooli õppejõud ins. Elmar Joosep, üliõpilane Jürgen Anderson Rootsist ja 26-ndat pulmapäeva tähistav noorpaar Hille ja Mati Valter.

Seekordseteks sünnipäevalasteks olid: Helmi Alvik, Aino Maidre, Elena Sumeri, Uudo Sumeri ja Felix Rett. Nendele lauldi „Nad elagu" ja „Palju aastaid".

Seltskondlik osa kujunes eriti hoogsaks, kuna külalisel Tallinnast oli kaasas akordeon ja käsitas seda meisterliku osavusega mängides vanu armsaid lugusid rahvuslike tunnetega. Lauldi kaasa, tantsiti ja lõpuks tänati korraldajaid.

JAAN ALMER
Katusetööd
Tel. 293-2128
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

USA Riigikohtust

Kõik USA Riigikohtu vakantseks jäänud kohtunike kohad on president Reagan senini suutnud oskuslikult täita oma parteisse kuuluvate kandidaatidega. Need tunnevad end kohustatud olevat riiklikkude küsimuste otsustamisel Valget Maja soodustada, erapooletute otsuste tegemise asemel.

Senini ei olnud president Reaganil oma kahe ametiaja jooksul takistusi vabariikliku parteisse kuuluvate kandidaatide kinnitamiseks Senati poolt Riigikohtuniku kohtadele, sest Senat koosnes enamikus vabariiklastest. Selle tagajärjel praeguse Riigikohtu 9-liikmelises koosseisus on 5 vabariiklast ja 4 demokraati. Probleemid on tekkinud aga järjekordse vakantse Riikikohtuniku koha täitmisel kohtunik Robert Bork'iga tema äärmuslike konservatiivsete vaadete tõttu. Kuna viimaste valimiste tagajärjel Senati koosseis on tunduvalt muutunud demokraatide kasuks, siis on mitmed liberaalsed organisatsioonid vastukampaaniat alustanud Bork'i kinnitamise takistamiseks. Kardetakse tema vastuseisu mitmete kriitiliste küsimuste otsustamisel, nagu on seda naiste õigus abordile, mille vastane ta on oma konservatiivsete vaadete tõttu. President Nixon'i aegse kohtuministrina vallandas Bork Senati poolt määratud eri-prokuröri Archibald Fox'i, president Nixon'i süütegude uurimise erikomisjoni juurdluse takistamise kavatsusega. Kuna praeguseni on veel umbes 20 senaatorit erapooletul seisukohal, siis on mõlemad grupid alustanud valijate kaudu kampaaniat surve avaldamiseks oma seisukoha kindlustamisel. Selle ajakirjanduse ja raadio kaudu toimuvaks kampaaniaks kulutatakse asjatundjate arvates umbes $20 miljonit. H. Kivi

Zedelghem!

(Algus lk. 4)

järele oodata. Niisiis pidasime bussi külaserval kinni, võtsime mõned pildid (mina küll ei võtnud, sest mul oli film otsas) ja sõitsime varsti edasi. Niipalju võin ma selle linna kohta öelda, et ta nime kirjutati „Zedelgem", seega ilma „h" täheta sõna keskel. Järsku olime jälle vales kohas?

Ning siis vurasime mööda päikesepaistelist maanteed edasi Brügge poole, plaan täidetud ja meel hea. Mõned küll arvasid, et oleks võinud selle päris laagrikoha ikka üles otsida, aga teised ütlesid, et mis sul seal nüüd enam näha on ning kes neid laagreid alles peab — arvatavasti ammu majade alla ehitatud. Näe linnaservas oli üks lagunenud kivitorn — see võis ja osa munitsioonilaost olla? Nojah, olgu pealegi.

Aga et me juba Belgias olime, siis otsustasime võimalust kasutada ja selle maa ka ära vaadata. Ning vaatasimegi. Paistis kaunis jõukas, rammusad lehmad sõid siin-seal aasadel ja sõnnikuhunnikuid oli küllalt, nagu vanasti Saksamaalgi. Ainult et nüüd on need hunnikud plastlinadega kaetud. Aga aroomi tunneb siiski. Ka ei nimeta belglased oma kõrtse õigete nimedega, vaid need on „teemajad". Kui aga sisse lähed ja teed küsid, vaatavad sulle otsa, et mis mees sa siis oled ja kust tulnud, et teed tahad? Neetud inglane vist. Ning kuigi lubasin mitmele karsklasest nurisejale, et enam õllest ei kirjuta, pean siiski ütlema et statistika järgi on belglased maailma kõige suuremad õllejoojad. Ilmselt just teemajades.

Niisiis leidsime Brügges oma hotelli üles — kena ja puhas, väikeses kitsas tänavas nagu Tallinnas Müürivahe — ja läksime linna vaatama. Hotelli baaris olid hinnad kallid ja söökla juba kinni, seepärast tuli pikemaid maid maha kõndida. Aga varsti leidsime endale selles maalilises vanas kaubalinnas — ma ei tea täpselt, kas nad Hansaliiga liikmed olid, aga selle järgi nägi linn küll välja — paraja „teemaja", kus ka ühteteist söödavat serveeriti, ning lasksime Belgiamaa roal hea maitsta. Peab ütlema, et kuigi need bussipeatused pikapeale segamini läksid ja võibolla mõnikord meeldegi ei tulnud, kus maal sa nüüd jälle olid, saime me igalpool hästi süüa. Kus olid kõige kallimad hinnad? Vist Taanis. Kus oli kõige maitsvam söök? Vist Saksamaal. Aga nagu öeldud, ei saa ka teiste Euroopa maade üle palju kaevata.

Söögist rääkides — Inglismaa oli vist sel alal kõige kehvem. Need mehed, kes ameerika-kanada kombel „steiki" tellisid, said kõva lihatüki nagu tüki tallanahka ning veid praekartuleid juurde. Aga kes „fish and chips'i" või „steak and kidney pie'ga" rahule jäid need ei olnud pettunud. Igal maal on oma eriviis, nii kalja kui kapsaste alal.

Niiviisi siis — Brügges olime kaua üleval, linn oli ilutulestikus ja poed veel hilja lahti. Järgmisel hommikul aga hakkas sõit tagasi Inglise kanali poole, mööda nendest kuulsatest kohtadest nagu Ostende ja Dunkirk — tagasi Calais' (Kalee) sadamasse, kust meid parvlaev jälle Inglismaale viis. Midagi eriliselt põrutavat enam ei juhtunud, kui välja arvata pikka laeva-ootamist ja keerulist passikontrolli. Inglismaale nimelt, kuigi ta on Ühisturu liige, nii lihtsalt välismaalasi sisse ei lasta. Ning pakke kontrollitakse ka, eriti inglaste omi kes mannermaalt tagasi tulevad.

Meid aga jäeti — hoolimata meie bussijuhi poolt pakiruumi peidetud saksa õlle kastidest — tolli poolt rahule ja varsti olime jälle Doveri valgete kriidikaljude juures. Enne seda löödi laevapardal veel viimased Euroopamaade rahad sirgeks, sest mis neist ikka Inglismaale viia. Ning siis, pärast paaripäevast peatust Inglismaal (mõni reisija ka kauem) lennati tagasi Põhja-Ameerikasse. head nägemist siis — võibolla Austraalias.

ARVI

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E. 1044

Äralendu ootamas. Jaapanlaste keskel istuvad autor ja Peeter Lanno, vasakul serval paistab Toivo Kõhelik.

Foto: Kruusement

Nr. 73

Toron
958 Br
Ühenduses on jõud!
PANK AVAT
10.0
alates oktoobri alg
Informats

R
21
T
46
Täidame täpselt igat liik
tüüpi. Suur valik lasteraa
kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euro
Hinnaalandu
Täidame ka kodumaiseid

Rahutused Filippiinidel jatkuvad

MANILA (AP) — Mäge Manilast põhjapool toimu lahingud valitsusväelaste mässuliste sõdurite vahel. valitsusvägede sõdur ole saanud surma ja kaheksa h vata. Mässuliste kaotusi teata. Vahepeal liigu kuuldused, et mässuliste j major Gregorio Honas liigub vabalt Manilast siss välja, kuna tema end kamraadid sõjavägede staab taha teda arreteerida.

Massaazh-teraapia refleksoloogia
LEILI TERTS
Reg. M.T.
Vastuvõtt kokkuleppel
Tel. 757-8679

DARRELL KENT
REAL ESTATE LTD, REALTO
268 Jane St., Toronto, Ont. M6S
Olen Teie teenistuses kinnisvarade ostu või müügi puhul Metro Toron ja Ontario ulatuses.
- Tasuta hindamine
- Hüpoteek-laenunude korraldamine

Esindaja
LIVIA HOLMBERG
kodus 233-6482
kontoris 766-4088

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!

PANK AVATUD LAUPÄEVITI
10.00—1.00
alates oktoobri algusest kuni aprilli lõpuni

Informatsiooniks helistada:
465-4659

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. ,,cataract'' tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

Rahutused Filippiinidel jatkuvad

MANILA (AP) — Mägedes Manilast põhjapool toimusid lahingud valitsusväelaste ja mässuliste sõdurite vahel. Üks valitsusvägede sõdur olevat saanud surma ja kaheksa haavata. Mässuliste kaotusi ei teata. Vahepeal liiguvad kuuldused, et mässuliste juht, major Gregorio Honassan, liigub vabalt Manilast sisse ja välja, kuna tema endised kamraadid sõjavägede staabis ei taha teda arreteerida.

Massaazh-teraapia ja refleksoloogia
LEILI TERTS
Reg. M.T.
Vastuvõtt kokkuleppel
Tel. 757-8679

DARRELL KENT
REAL ESTATE LTD. REALTOR
268 Jane St., Toronto, Ont. M6S 3Z2

Olen Teie teenistuses kinnisvarade ostu või müügi puhul Metro Toronto ja Ontario ulatuses.

- Tasuta hindamine
- Hüpoteeklaenunude korraldamine

Esindaja
LIVIA HOLMBERG
kodus 233-6482
kontoris 766-4088

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

IX Põhja-Ameerika

(Algus lk. 1)

läänеliitlased on meid juhtinud sõja lõpust saadik. Nende juhid andsid kogu Ida-Euroopa kommunistlikku orjusesse ja praegused juhid ei tee midagi nende vabastamiseks. Üle ühe miljoni põgeniku küüditati lääne-piirkondadest Venemaale. USA-s võimutsevad ,,natsi-vihkajad'', tagakiusates neid küüditamisest pääsnuid ja praegu laiendatakse seda aktsiooni ka Kanadasse ja Austraaliasse. Meie kohus on selle vastu võidelda kõikide käesolevate abinõudega, eriti selgitustööga asukoha-maa poliitikute ja elanike juures.

Ü.E.K. Nõukogu esimees L. Savi oma tervituses ütles, et peame eeskuju võtma juutidest ja püüdma suurendada summasid vabadusvõitluslikeks otstarbeiks.

ERN esimees J. Simonson informeeris, et on kavas tuua hiljuti Balti riikidest välja saadetuid vabadusvõitlejaid, Tiit Madissoni ja teisi, kongressi inimõiguste komisjoni ette nõuandjatena.

K.E.V.Ü. Liidu esimees oma tervituses soovis parimat USA Liidu ja Lakewoodi EVÜ 35.a. aastapäevaks ja tõstis esile eesti keele säilitamise vajadust meie pagulaskonna noortes.

Muusikalistes ettekannetes esinesid R. Tralla lauludega ,,Muhulane'' ja ,,Pagulane'', üllatusena esines tõusev TV ,,star'' Viiu Allik, lauldes ,,Üks ainus õis'' ja veel ühe lisa-laulu peale suurt aplausi.

Hommikul toimunud laskevõistlustel tuli I kohale M. Pihlak, II kohale N. Kasemets ja III kohale H. Verder.

Lõppsõna ütles LEVÜ esimees E. Koppel.

Aktusele järgnes ühine õhtusöök ja hiljem tants. Tantsu ajal esines H. Verder sõdurilauludega. Meeldejääv suvepäev kestis hilisööni.

Kuidas esimesest

(Algus lk. 7)

tema puudused lauale laduda. See üritus ei veena. Tõsi, ,,Aja Pulsis'' mööndakse, et stagnatsiooni aastail valitsesid meil isiksust üsna paljus moonutavad asjaolud ning et moonutatud isiksus väljendab ka oma tahet moonutatud kujul. Kas on see vihje, et süü ei lasu ainult ühe mehe õlul? Artikli autor arvab, et Rein Rannap ei hüljanud Eestit kui veendunud nõukogude korra vaenlane vaid põgenes isikliku kasu lootuses, andes oma teole konjunktuursetel kaalutlustel poliitilise värvingu. Mina aga kaldun arvama, et poliitilise värvingu Rannapi teole anname rohkem meie siin, vähem tema seal. Mõne meie bürokraadi suhu on väljendid à la ,,Ei tohi hetkekski unustada et elame terava ideoloogilise võitluse tingimustes! lausa kinni kasvanud. Võitlus muidugi käib, kuid samas tundub et pidev hirmutamione salakavala vaenlase, ideoloogilise diversiooni ja muu seesugusega on pigem mugav vahend meie enda ühiskonna demokratiseerimisprotsessi pidurdamiseks kui tolle suure maailmavõitluse võitmiseks. Pidevalt valvel seistes ei tunne ju keegi ennast vabalt.

Asjadest tuleb rääkida nii nagu nad on. Oleks aeg üks kord mõista, et parim tõend oma jõu kinnitamiseks on tõde. Aga kus see tõde on? Tahaksin väga, et minu silmad näeksid aega, mil puudub vajadus kalkuleerida, kuidas võib vastata teistele nii: milline peab olema tõde? Tahaksin, et tõde ei muudaks edaspidi värvi nagu pestud pesu. Ma ei taha olla petetud.

Kahjuks pean tunnistama et ma ise petan. Ma ei soovi avaldada oma õiget nime. Omamata kasulikke tutvusi ning vastavat ühiskondlikku positsiooni, kardan ma sellest kirjatükist tulenevaid ebameeldivusi. Ma tahan töötada, oma lastest tublid inimesed kasvatada, maailmas ringi käia — ma tahan elada. Veel ei ole minus kindlust, et sellele artiklile õige nime alla kirjutamine minu edasist elu segamini ei paiska. . .

RIINA AAS

Vajatakse LAPSEHOIDJAT
6-kuusele tütrele meie kodus, Bayview ja Eglinton, 3—5 päeva nädalas. Helistada 486-7036 pärast kella 6 õ.

EKN Informatsioon

Montreal Gazette'is ilmus 28. aug. numbris Gwynne Dyer'i poolt kirjutatud artikkel Balti riikide kohta. Kuigi Dyer on tuntud Kanadas tema vasakpoolse rahupoliitika tõttu, nimetatud artikkel käsitleb võrdlemisi tasakaalukalt ja mõistlikult Balti riikide seaduslikku õigust iseseisvusele. Artikkel annab lühikese ülevaate Balti riikide ajaloost, nimetades Molotov-Ribbentropi pakti, N. Liidu brutaalset okupatsiooni 1940. aastal ja dissidentide tegevust aastate jooksul, nimetades ka Jüri Kukk'e. Dyer võrdleb Balti riikide nõudlust iseseisvusele teiste riikidega ja rõhutab, et Balti rahvastel on kahtlematult rahvusvaheliste seaduste alusel õigus iseseisvusele.

Samal ajal, käsitledes natsionalismi tunnetust Eestis, Lätis ja Leedus, Dyer leiab, et natsionalismi alusel ei ole Balti riikidel rohkem õigust nõuda iseseisvust kui mõnel teisel riigil. Dyer ütleb, et ajaloos on palju ülekohut tehtud rahvusgruppidele ja kõike neid valesid ei saa hakata nüüd õigeks panema. Balti grupid ei ole selles erandid, kuid nad on erandid sellega, et mitmed läänеriigid ei tunnusta Balti riikide okupeerimist seaduslikuks. Lõpetades, Dyer ütleb, et kuigi praegusel hetkel on väikestel Balti riikidele vähe lootust võita N. Liitu, siiski tuleb neil seda olulist võitlust jätkata, sest ,,maailm järjest muutub ja kes teab, mis järgmine sajand võib veel tuua.''

Dyer'i artiklile reageeris Eestlaste Kesknõukogu Kanadas abiesimees prof. Martin Puhvel, kelle kiri ilmus Gazette'i 9. sept. numbris. Prof. Puhvel kirjutab, et kuigi Dyer on õieti seletanud Balti riikide õigust iseseisvusele, tema natsionalismi mahategemine on vale. Prof. Puhvel selgitab, et mitmed Aafrika ja Aasia riigid on viimaste aastate jooksul võitnud oma iseseisvuse just natsionalismi abil. Kas siis Euroopa riikidel, küsib prof. Puhvel, on vähem õigust nõuda iseseisvust natsionalism'i alusel? Prof. Puhvel selgitab ka kaks viga mida Dyer tegi oma ajaloolises ülevaates. Esiteks, et tsaari ajal 19-ndal sajandil Balti riike ei venestatud. Just vastupidi, baltlased suutsid sellel ajastul säilitada ja tugevndada oma rahva kultuuri ja identsust. Teiseks, et Eesti ja Läti olid iseseisvad riigid kuni 13-nda sajandini ja see iseseisvus taastati 1918. aastal. Dyer oli kirjutanud, et Balti riike venestati ja et Eestil ja Lätil on oma ajaloos olnud ainult kakskümmend aastat iseseisvust.

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
Aadress: ARCADE BUILDING — Tel. 368-5011
Sissekäik: 74 Victoria St. (1. tän. Yonge'st idapool ja 1 tän. Queen'ist lõunapool) Postiaadress: **137 Yonge St., ,,Shopping Mall'', Toronto M5C 2A5**

Rikkalikus valikus imporditud lõngu igaks otstarbeks. Haapsalu rätiku lõng. Linaseid materjale. Kanvas ja paljud muud. SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA. Tasuta õpetamine ja nõuanne. Külastage meid. Soodsad hinnad.
Avatud: esmasp.—reedeni 9.30—6, laup. 9.30—4.

GARDENIA FLOWERS & GIFTS
5165 YONGE ST
WILLOWDALE, ONT.
M2N 5P5
733-4515 733-4516
Teleflora

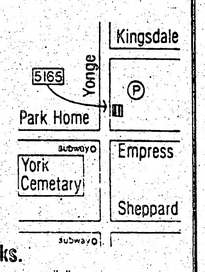

- Park Home Subway juures (avatakse mais 1987)
- Kojuviimine Suur-Torontos ja üle maailma
- Aktsepteeritakse krediit-kaarte

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
KUNSTKASITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.
Räägitakse eesti, lati ja inglise keelt.

IX P-Ameerika eesti sõjameeste suvepäeval pärjapanemise tseremoonia Lakewoodi kalmistul E. Koppeli juhatusel. Vasakult esimene E. Koppel ja Kanadast: Ü. Tamre, A. Jurs, E. Lindaja, M. Pihlak ja A. Tooming. Jursi ja Lindaja vahel seisab kol. Y. Anson.

istuvad autor ja Peeter Kõhelik.
Foto: Kruusement

LAHKUS ARMAS ABIKAASA, EMA JA VANAEMA

Lea Mets

Sündinud 17. juulil 1917 Helsingis
Surnud 25. septembril 1987 Torontos

Leinavad kurbuses

FELIKS
ASTA perega
ALAR perega

Aga suurim neist on armastus

MÄLESTAME SÜGAVAS LEINAS ARMAST SUGULAST

Lea Mets'a

VAIKE ja ERICH
LEILI lastega
VIIVI ja TONY lastega
JAAN
SANDRA

VARALAHKUNUD ABIKAASAT, ISA, VANAISA JA VENDA

Harry Laning'ut

surnud 23. septembril 1987 Sudburys

mälestavad kurbuses

abikaasa HELJU
poeg HENRY perekonnaga
vend ALFRED perekonnaga

OOTAMATA LAHKUNUD ARMAST VENDA

Heino Lokbik'ut

surnud Rootsis

Ärge pange seda imeks
sest tuleb tund, mil kõik,
kes on haudades kuulevad
Tema häält ning tulevad
välja.
Joh. 5:28,29.

mälestavad vennad

ARTUR perega USA-s
HUGO perega Kanadas
ERICH perega Kanadas

Mälestame sügavas leinas kunagist kooliõde
ja lapsepõlvesõpra

Lea Mets'a

Õndsad on kõik, kes Tema
juures pelgupaika otsivad.

ERNST, VIKTOR ja LEILA

Südamlik kaastunne ASTA BALLSTADT'ile
tema ema

Lea Mets'a

surma puhul

TORONTO VANA-ANDRESE
KOGUDUSE SEGAKOOR

Mälestame kurbuses armast kauaaegset sõpra

Mark Kann'u

TOOMAS PIRSO
DEBBY VOLKENSTEIN
JARTA KAUBER

Armast

Mark Kann'u

leinab

VASSILI LEPMETS abikaasaga

Perekonnale südamlik kaastunne

R.S. KANE LTD.

6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416)221-1159

Toronto Eesti Seltsil

(Algus lk. 1)

iseloomustas seda eelmiste aastate sarnaseks. E. Vabariigi 70. aastapäeva aktuse eeltööd on käimas koos kõigi eesti organisatsioonidega. Leping Roy Thomson kontsertsaaliga on tehtud, see toimub 28. veebruaril kell 5 p.l., kuna muul ajal polnud võimalik ruumi saada. Edasi on 27. märtsil tavakohane kevadpopurrii. Tahetakse täiendada raamatukogu ja anda toetust kel seda on vaja.

Laekur P. Komi esitas kassaaelarve, mil oli sissetulekute poolel $11.000 ja väljaminekuid $12.500, jättes võimaliku puudujäägi, mis võib johtuda Roy Thomsoni saali üürimisest, mille aga elav osavõtt võib kaotada. Seltsi liikmemaks $5.00 otsustati jätta endiseks.

Valimistel ei tulnud valimisele esimees J. Terts, juhatusliikmed L. Pajur, P. Komi ja T. Soovere. Küll tulid valimisele kolm ametivanuse tõttu välja langenud liiget E. Kaju, Evi Kilu ja T. Soovere, kes valiti tagasi. Juhatuseliikme kandidaatideks E. Vähi, U. Prii ja Helme Kaju. Revisjonikomisjon koosseisus E. Soomet, Saade Ristmäe ja V. Poolsaar valiti tagasi. Esindajaiks Eesti Liit Kanadas valiti L. Pajur, V. Rein, V. Poolsaar, J. Siig ja E. Kilu, ameti poolest lisandub neile esimees J. Terts.

Koosolekul algatatud küsimuste all tõstatas H. Toots mõtte, kas ei saaks eelarves ettenähtud puudujääki katta korjandusega, kuid leiti, et puudujääk on üldse ebakindel ja selle võiks selts katta oma summadest kui vajalikuks osutub mingil määral juurde maksta.

Läbirääkimiste all teatas Lembit Joselin eeloleval suvel toimuvast Paul Kerese mälestusturniirist.

H. Lupp avaldas tänu senisele juhatusele tehtud töö eest, märkides et on hea, et sama juhatus jäi edasi, kuna neil on suured kogemused Eesti Vabariigi aastapäeva aktuste korraldamisel. Ta soovis õnne ja edu eelseisvaks tööks.

Lõpuks tänas esimees J. Terts kõiki osavõtjaid ja tegi teatavaks, et väga asjalik koosolek kestis täpselt 60 minutit.

H.

Armast

L

Ent nüüd jääb usk,
lootus, armastus, aga
suurim neist on armastus

Lahkus igavikku armas

Lea

Sügav kaastunne abikaas

Armast

Lea

Armast

Lea

mälestavad

ALEKS
JAAN j
ROMA

AINUKE

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

Eestlaste poolt eelistatu

MAT

Matusemaja on üle 115. aa
sama perekonna poolt välja
niseeritud avarad ruumid, k
parkimiseruumi.

Vääri

ROSAR-
FUNERAL

T.L. MORRIS

467 Sherbourne St.
Telef

Armast koguduseliiget

Lea Mets'a

sündinud 17. juulil 1917 Helsingis
surnud 25. septembril 1987 Torontos

Ent nüüd jääb usk, lootus, armastus, aga suurim neist on armastus

mälestab jällenägemise lootuses
TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

Lahkus igavikku armas sõber

Lea Mets

Leinavad kurbuses

ELVI ja VOLLI SIIMON

Sügav kaastunne abikaasale ja tütrele perekonnaga

Armast

Lea Mets'a

mälestab leinas

RILDE

Armast

Lea Mets'a

mälestavad kurbuses

ALEKSANDER ja MARTHA RANDSALU
JAAN ja SALME RANDSALU
ROMAN ja LEIDA MARLEY

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

736-1170
Kodus 223-0201
AARDVARK FLORIST

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.
Lillede koju viimine.
LTD

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T.L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT—NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
Mihkel Holmberg, B.A. LL.B.
TOOME, PEASE & HOLMBERG
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place,
1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT—NOTAR
Uus aadress: BELL, TEMPLE,
SUITE 1401, 7 KING ST. E.
TORONTO, ONT. M5C 1A6
TEL. 365-1442

Martin Erik Tiidus,
B.A., LL.B.
HARRIS, BARR
ADVOKAADID—NOTARID
39 Queen St., St. Catharines,
Ont., P.O. Box 366, L2R 6V7
Tel. (416)688-9411,
õhtuti (416)834-0007

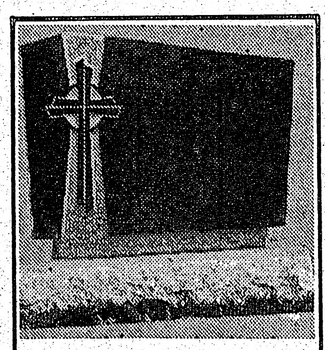

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler.
Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1. tänav läänepool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

"VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

PERL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

DONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7934

YORK CHAPEL 2357 Bloor St. W, 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1876
Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures.

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR C.A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 Kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

RRSP-d, RRIF-id ja aastarendised.
Head investeerimisvõimalused.
Nõuanne tunnitasu alusel.
TARVO TOOMES
Moneystrat Inc.
tel. 495-6805 ehk 968-1444

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata

VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $ .....
siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 1. oktooril 1987 — Thursday, October 1, 1987

LINDEN
REAL ESTATE LTD., realtor

• Mis on teie maja väärtus?

• Metro-Torontos ja ümbruskonnas tasuta hindamine.

Esindaja
HEINO PÄRNSALU
469-5118
LINDEN REAL ESTATE LTD., REALTOR
1010A QUEEN ST., E., TORONTO, ONT.
M4M 1K1

VALVEARST NÄDALALÕPUL

3. ja 4. oktoobril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

10., 11. ja 12. oktoobril
dr. H. Tari, tel. 224-0402

17. ja 18. oktoobril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

24. ja 25. oktoobril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

Teadaanne

Muudatus kellaaegades EKKT kunstinäituse kuulutuses „Vaba Eestlases" nr. 68.

Pühapäevadel, 4. ja 11. okt. on näitus suletud.

Avatud pühapäevadel, 18. ja 25. oktoobril kell 1.30—5.00.

EKKT

Rajaleidjate Naerukellade laager

Augusti viimasel nädalal 22.—30. augustil toimus Rajaleidjatel Kotkajärve metsas „Naerukellade" laager. Seitseteist liiget oli kohal ja juhiks oli Ingrid Kütt.

Teades, et gaid on iga gaidi õde, me püstitasime koos telgid ja saagisime võsa, mis oli mitme aasta jooksul meie laagriplatsile kasvanud. Eriti huvitav oli et keset platsi pikad puud moodustasid sõõri, mille keskele me ehitasime lõkkeaseme.

Väga rõõmustavaks sündmuseks oli, et terve Rajaleidjate hellakeste pere oli laagrisse tulnud. Uueks Rajaleidjaks on ka Thunder Bay'st kolinud Elle Palumäe.

Laagri kavas oli puupõletamine, veemängud, ujumine ja saun. Gaidid tegid suure hoolega laagriehitusi, mida me kasutasime et pesukausse, nõusid ja rätikuid hoida. Kolmapäeval gaidid ja vanemgaidid läksid üleöö-matkale Kopra järve saarele, kuhu me sõudsime kanuudega. Pearu Tamm oli ka „igaks juhuks" kaasas. Öösel oli väga lõbus lõkke ääres laulda ja kile-katuse all magada, mille me olime kahe puu vahele riputanud.

Tagasi tulles olid hellakesed meile poole tee peale suures ärevuses vastu tulnud; rõõmsalt läksime kõik koos Takker järve äärde päevitama. Hellakeste abil kütsime sauna, hiljem sõime ja lõõgastasime ilusa järve kaldal.

Laagri jõudes kuulsime, et pesukaru oli ööjooksul külas käinud ja terve kotitäie banaane ära söönud — arvatavasti koos kotiga!

Laagri lõpetasime lipu-väljakul tänukingituse väljaandmisega, ja sõprusringiga. Moment oli kurb ja soendav — see pani meid mõtlema, kui pikk on aasta, aga nii lühike on suvi . . .

Kirjanik: Krõõt

Triibulises särgis Heili Paluoja, temast paremale Tiina Paluoja, Maaja Kukla, Raja Ravosepp, Ingrid Kütt, Tiia Kütt, Liisa Soots, Elle Palumäe, Riina Kindlam, Marja-Leena Roos, Marika Meipoom, Krista Kukla, Laine Raudsepp, Karin Marley.

Hoiatus reisihuvilistele

Ontario Provintsipolitsei hoiatab reisihuvilisi krediitkaartide omanikke, kellele telefoni teel häid ja odavaid reisivõimalusi pakutakse ja siis nende krediit-kaartide numbreid küsitakse. Ettekäändeks on, et nad on kas midagi võitnud, või neid on välja valitud nende hea krediidi-reitingu tõttu. Firma, mis odavaid sõite pakub, asub Houstonis, Texase osariigis USA-s ja tihti on sõiduhinnaks ainult $369 USA rahas, ükskõik kuhu maailmas reisitakse . Nad isegi tsiteerivad telefonil-vastaja krediit-kaardi kolme esimest numbrit, et näidata oma tutvust inimeste krediit-reitingiga.

Kui te aga sellistele paljulubajatele oma krediit-kaardi numbri annate, leiate te varsti, et olete petta saanud. Teile saadetakse küll mingisugune leping, kuid see ei ole üldse nii soodsatel tingimustel kui seda telefoni teel lubati. Ning te leiate, et raha on juba teie krediit-kaardi numbri abil teie arvelt välja võetud.

Seepärast, pidage meeles — kui pakkumine kõlab liiga hea et tõsi olla, siis ta harilikult on ka seda ja te langete petturite ohvriks.

Noore eestlase õnnetu surm

Pühapäeval, 27. septembril sai õnnetut surma 26-aastane eestlane Mark Kann. Ta oli koos oma naise ja 17-kuise pojaga jalutanud naise vennapoja ristsetele, mis toimusid kaunis tema kodu lähedal. Kuna õhtul hakkas kõvasti vihma sadama, tõi naisevend tema ja ta perekonna oma nelja-ratta veoga sõidukis kodupoole. Enne koju jõudmist sõitis vihmasajus läbi punase tule keegi naissoost motorist autole, kus Kannude perekond reisijana sõitis, külje pealt otsa. Mark Kann, kes olevat kaitsevööd kandnud, lendas sellest hoolimata autost välja ja suri hiljem peavigastuse tagajärjel. Teised autosviibijaid said masina massiivse konstruktsiooni tõttu ainult kergelt vigastada. Õnnetus juhtus umbes kell 8. pl. Ajax'is, Harwood'i ja Mandrake nurgal. Mark Kann oli tuntud Lembitu lipkonna skaut.

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

Ameerika asepresident Poolas

USA asepresident George Bush külastas koos Solidaarsusliikumise juhi Lech Walesa'ga Varssavi Püha Stanislause kirikut. Kirik ja ümbritsev plats oli täis poolakaid, kes skandeerisid: „Pikka iga Bush'ile — ta elagu!" Poola võimud ei seganud demonstratsioonile vahele.

Mõned poola demonstrandid lehvitasid väikseid USA lippe.

MESI MÜÜA
Heamaitseline tumekollane pastöriseerimata. 30 naela $38.—.
Tasuta kojutoomine Torontos.
Hel. mesinikule, LEO OSSO,
tel. 1-519-853-2447

University of Toronto EESTI ÕPPETOOL

vajab kohe 1/2—1/3 ajalist SEKRETÄRI,

kes valdaks nii inglise kui eesti keelt. Tööajad kokkuleppe kohaselt. Helistada prof. Hain Rebas'ele, tel. tööl 978-8192, kodus 486-8303.

ESTOFEST (Sügissimman II)

KAVA

KLUBIÕHTU, reedel, 2. oktoobril 1987, kell 8 õhtul

9.00—11.55 Ivar Kangur, pianist — omalooming ja meeleolumuusika; P & K punt, juhatab Juta Metsala, pillimees Peeter Sõrra — lõbus laul rahvale; Avo ja Andres — ühislaul.

ESTOFEST, laupäeval, 3. oktoobril 1987, kell 5 p.l.

5.00 Rahvapillide orkester, juhatab Marja-Leena Roos.

5.20 Lembit Nieländer, seiklev pillimees — meeleolumuusika akordeonil.

5.40 Rahvapillide orkester.

5.55 Andres Raudsepp.

6.00 Kalle Viires, monoloog — „Teejuht" (Jaan Lattik).

6.05 Avo Kittask, klaveril Tiina Mitt.

6.20 Ellen Irs ja Kalle Viires, kahekõne — „Kui otsast alata".

7.00 „Kungla" rahvatantsijad, juhatab Valdeko Novek.

7.20 Avo Kittask ja Andres Raudsepp.

8.00 „Ritmika" võimlejad, juhatab Annely Riga.

8.15 „Meloodika" — Evi Valge, Heidi Laikve, Linda Laikve; klaveril Armast Maiste, kontrabassil Arne Tork, trummidel Tõnis Tõllasepp.

EAK ja Ehatare loterii ja jõulumüük

Laupäeval, 17. oktoobril toimub järjekordne Eesti Abistamiskomitee ja Ehatare ühine loterii ja jõulumüük. Ehatare elanikud on väga usinad olnud ja nende ilusaid käsitöid võite võita loteriil või osta müügilaualt. Samuti on sel aastal mitmed meie nimekamad kunstnikud annetanud oma maale loteriile. Ka eesti kaupmehed ja paljud lahked eestlased on juba annetanud ja toovad ehk veelgi esemeid loterii heaks kordaminekuks. Kohvilaua eest hoolitsevad jällegi Ehatare tublid elanikud-perenaised.

Loodame näha palju loteriihuvilisi Ehatares sel päeval!

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

9.00 „Kungla" rahvatantsijad.
9.15 „Ritmika" võimlejad.
9.30 „Tarkus" orkester — tants.

BRUNCH, pühapäeval, 4. oktoobril 1987, kell 11 homm. — 3 p.l. TORONTO EESTI MAJAS.

KÕIK TERETULEMAST!

TEADAANNE

„VABA EESTLASE" kalendri koostamisel on igal aastal olnud suuri raskusi seltskondlikkude organisatsioonide, noorte organisatsioonide, koolide, kirikute jne. aadressidega, mis sageli muutuvad ja kalendrisse satuvad valed aadressid. Selle väärnähte kõrvaldamiseks paluvad kalendri koostajad kõigil nendel eesti institutsioonidel, kes soovivad oma aadresse „VABA EESTLASE" TÄHTRAAMATUS avaldada, saata need „Vaba Eestlase" toimetusele aadressil: Vaba Eestlane, 120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2. Aadressid palutakse saata hiljemalt 31. OKTOOBRIKS. „Vaba Eestlane" ei vastuta iganenud aadresside osas.

Pine Farms Orchard, King City
PICK YOUR OWN APPLES
INQUIRIES CALL
KING 833-5459, 833-6698